

**A PTE BTK „OKTATÁS ÉS TÁRSADALOM”
NEVELÉSTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA MŰKÖDÉSI
SZABÁLYZATA**

Hatályos: 2020. november 16. napjától

Preambulum

A doktori iskola szervezeti és működési szabályzata a Bölcsész- és Társadalomtudományi Doktori Tanács működési szabályzatának melléklete, kizárólag a PTE doktori szabályzatában, habilitációs szabályzatában és a BTDT doktori szabályzatában, a BTK habilitációs szabályzatában foglaltakkal együtt érvényes, ezeket egészíti ki. (A hivatkozott szabályzatok megtekinthetők a <http://btk.pte.hu/hu/doktori-kepzes/tajekoztatok-szabalyzatok-doktori-kepzeshez> oldalon.)

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1.§ (1) A PTE BTK „OKTATÁS ÉS TÁRSADALOM” NEVELÉSTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLÁJA (a továbbiakban OTNDI) 2006 óta, a MAB legutóbbi, 2020/7/VIII/2/6 sz. határozata alapján akkreditált doktori képzést folytat, amelynek szabályozását a PTE Egyetemi Doktori Szabályzatának (továbbiakban: EDSZ) és a Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Doktori Tanácsának működési szabályzatának és eljárásrendjének (továbbiakban: BTDTSZ), valamint a PTE Egyetemi Habilitációs Szabályzatának (továbbiakban: EHSZ) és a Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Habilitációs Szabályzatának (továbbiakban: BTKHSZ) rendelkezései szerint határozza meg. Javaslatait, állásfoglalásait az illetékes szakterületi, valamint az egyetemi hatáskörű bizottságok, testületek elé terjeszti.

(2) Székhelye: PTE BTK 7624 Pécs, Ifjúság útja 6. („B” épület 101-102-103.)

A doktori iskola vezetője: Ambrusné Prof. Dr. Kéri Katalin, DSc, egyetemi tanár.

2.§ (1) Az OTNDI szervezett képzés keretében, illetve egyéni felkészülés alapján doktori (PhD) fokozat odaítélésére, illetve habilitációs eljárás lefolytatása nyomán dr.habil. cím odaítélésére tesz javaslatot.

(2) A Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar adminisztratív keretei között folyó doktori képzés a 2016/2017. tanévtől kizárólag csak nappali tagozaton indul.

(3) A doktori képzés finanszírozási formája lehet ösztöndíjjal támogatott vagy önköltséges.

(4) A doktoranduszok hallgatói jogviszonyára, a tanulmányaikkal összefüggő jogaikra és kötelezettségeikre a PTE Tanulmányi és Vizsgaszabályzata¹ és az Egyetemi doktori szabályzat rendelkezései vonatkoznak, de ezeket a képzés és a tudományterület/tudományág sajátosságaira tekintettel tett kivételekkel, a helyi szervezeti kereteknek megfelelően kell alkalmazni.

(5) A doktori képzéshez kapcsolódó hallgatói juttatásokról és térítésekről, valamint a doktori fokozatszerzési eljárás díjairól a PTE térítési és juttatási szabályzata² rendelkezik.

(6) A hiteles hallgatói nyilvántartást a Tanulmányi Osztály, a pénzügyi nyilvántartást a Dékáni Hivatal és a Gazdasági Főigazgatóság végzi.

3.§ Az OTNDI:

a) rendelkezik a doktori képzésre és a doktori fokozat odaítélésére vonatkozó javaslatétel együttes jogával,

b) rendelkezik a doktori képzés jogával, amely felöleli a doktori témák meghirdetésének, az oktatási foglalkozások tartásának jogát, a kreditismeréseknek és a vizsgáztatásban való

¹

https://adminisztracio.pte.hu/sites/adminisztracio.pte.hu/files/files/Adminisztracio/Szabalyzatok_utasitasok/PTE_SZMSZ/5mell-tvsz20200617.pdf

²

https://adminisztracio.pte.hu/sites/adminisztracio.pte.hu/files/files/Adminisztracio/Szabalyzatok_utasitasok/PTE_SZMSZ/6mell-tjsz20200618.pdf

részvételnek a jogát,

c) rendelkezik a doktori képzésbe történő felvételi eljárás lebonyolításának jogával, kijelölheti a doktori felvételi bizottság tagjait,

d) jóváhagyja a témavezetők személyét, javaslatot tesz a fokozatszerzési eljárások indítására, a doktori szigorlat tárgyaira, a komplex vizsga követelményeire, a komplex vizsga/szigorlati vizsgabizottságokra,

e) rendelkezik az Egyetemi Doktori Tanácsba (EDT), valamint a tudományterületi doktori tanácsba (BTDT) való tagdelegálás jogával,

f) rendelkezik a működését meghatározó saját szabályzat megalkotásának jogával és kötelezettségével,

g) rendelkezik a szakterületéhez tartozó habilitációs eljárások indításának javaslattételi jogával.

II.

AZ OTNDI SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE ÉS MŰKÖDÉSE

4.§ (1) Az OTNDI működése a törzstagok, témavezetők, oktatók, valamint meghívott hazai és külföldi oktatók és kutatók tevékenységén alapul. A doktori iskola törzstagjai közül kerül ki a doktori iskola vezetője és a programvezetők. Az OTNDI szakmai tevékenységét az iskola vezetője és tanácsa szervezi. A szakmai testületekben az OTNDI-t az iskola vezetője képviseli, akadályoztatása esetén helyettesítését az általa felkért programvezető vagy törzstag látja el. Az OTNDI programjainak szakspecifikus tevékenységét a programvezetők irányítják.

(2) A doktori iskolában működő képzési és kutatási programok:

1. Oktatástörténet program
2. Nevelésszociológia program

1.

A doktori iskola vezetője

5. § (1) A doktori iskola vezetője az egyetemmel teljes idejű közalkalmazotti jogviszonyban álló, tudományos fokozattal és MTA doktora címmel rendelkező egyetemi tanár, aki a törzstagok közül választható.

(2) A doktori iskola vezetőjét a doktori iskolai törzstagok többségének a javaslatára, a tudományterületi doktori tanács támogatásával, az Egyetemi Doktori Tanács választja. A doktori iskola vezetőjét a rektor nevezi ki legfeljebb öt éves időtartamra. A kinevezés többször is meghosszabbítható.

(3) A doktori iskola vezetője

- a) irányítja a doktori iskola tanácsának (DT) tevékenységét, felel a doktori iskola tanácsa által hozott döntések végrehajtásáért,
- b) koordinálja a doktori iskola által folytatott szakmai tevékenységet,
- c) képviseli a doktori iskolát,
- d) a tudományterületi doktori tanácsban iskolavezetőként a neveléstudományok tudományág állandó képviselőjének szerepét is betölti, akadályoztatása esetén a tanácsüléseken a DT törzstagja helyettesítheti.
- e) javaslatot tesz a doktori tanácsnak a doktori iskola fejlesztésére,
- f) felel az Országos Doktori Tanács honlapján kötelezően megjelenítendő adatok és dokumentumok aktuális állapotáért.

(4) A doktori iskola vezetőjének kinevezése megszűnik:

- a) a kinevezés lejártával,
- b) a hetvenedik életév betöltésével,
- c) visszavonással,
- d) lemondással,
- e) közalkalmazotti jogviszony megszűnésével,
- f) a doktori iskola vezetőjének halálával.

(5) A doktori iskola vezetőjének kinevezését a rektor az EDT véleményének kikérését követően visszavonhatja, amennyiben a doktori iskola vezetője a (3) bekezdésben meghatározott feladatait nem megfelelően látja el, illetve amennyiben a doktori iskola vezetésében legalább fél éven át akadályoztatva van. A kinevezés visszavonására javaslatot tehet a doktori iskola tanácsa, a tudományterületi doktori tanács, valamint az Egyetemi Doktori Tanács.

2.

A OTNDI Tanácsa

6. § (1) A doktori iskola vezetőjének munkáját segítő testület a doktori iskola tanácsa, amelyet a doktori iskola törzstagjai választanak a doktori iskolán belül működő doktori programok vezetői, törzstagjai, valamint további tudományos fokozattal rendelkező oktatói közül. (A PTE doktori szabályzata szerint a doktori iskola tanácsának tagjait az EDT bízza meg és menti fel, de e jogosítványát átruházhatja a tudományterületi doktori tanácsra.)

(2) A doktori iskola tanácsának elnöke a doktori iskola vezetője, szavazati jogú tagjai a programvezetők, valamint a törzstagok.

(3) A doktori iskola tanácsának tanácskozási jogú tagja programonként egy doktorandusz és az iskola titkára.

(4) A doktori iskola tanácsának munkáját az iskola vezetője által felkért titkár segíti.

(5) A doktori iskola tanácsának feladatai:

- a) Az iskola saját szabályzatának és követelményrendszerének kidolgozása az egyetemi és tudományterületi doktori szabályzattal összhangban, valamint az e szabályzatokban foglaltak végrehajtása.
- b) A doktoranduszok tanulmányi és kutatási tevékenységéhez szükséges infrastrukturális és szakmai feltételek felügyelete.
- c) A szervezett képzés szerkezetének meghatározása, javaslattétel az oktatási foglalkozások meghirdetésére.
- d) A doktori iskolára háruló adminisztratív és nyilvántartási kötelezettségek teljesítése.
- e) Javaslattétel a felvételi-, komplex vizsga/szigorlati- és bírálóbizottságok elnökeinek és tagjainak, valamint a fokozatszerzésre jelentkezők komplex vizsga/szigorlati tárgyainak kijelölésére.
- f) A doktori iskola vezetőjének személyében szükséges változások kezdeményezése, a javaslatoknak a MAB eljárási rendje szerinti előterjesztése a tudományterületi doktori tanács és Egyetemi Doktori Tanács számára.
- g) Az iskola akkreditált oktatóinak személyében történő változások kezdeményezése és a javaslatoknak az eljárásrend szerinti előterjesztése, új törzstagok választása és tudományterületi doktori tanács elé terjesztése.
- h) Indokolt esetben javaslattétel a doktoranduszok/doktorjelöltek jogviszonyának megszüntetésére.
- i) A BTK Kari Hivatal Doktori Iroda adminisztratív feladatainak ellátásához szükséges adatok biztosítása, az elvégzett munka ellenőrzése.
- j) A témavezetői követelmények meghatározása, a doktoranduszok mellé témavezetők kijelölése, az egyéni felkészülő jelentkezők mellé konzulens felkérése.
- k) Biztosítja a minőségbiztosítás korszerű elveinek érvényesítését; évente felülvizsgálja az OTDI minőségbiztosítási tervét.
- l) A tudományterületi doktori tanács számára éves minőségbiztosítási jelentés elkészítése.
- m) Döntés a predoktori állások betöltéséről.
- n) Javaslattétel a tudományterületi doktori tanács döntéseire.
- o) A tudományterületi doktori tanács által adott feladatok teljesítése.

(6) Az OTNDI Tanácsa az Egyetemi és Tudományterületi Habilitációs Szabályzattal összhangban ellátja a habilitációs eljárások előkészítését, az EHHB által engedélyezett nyilvános eljárás lefolytatásának szervezését; mind a habilitációs eljárásra bocsátás kérelmét, mind a cím odaítélésére vonatkozó kari javaslatot a Bölcsész- és Társadalomtudományi Doktori Tanács terjeszti az EHHB elé.

3.

Az OTNDI Tanácsának működési keretei

7.§ (1) A doktori iskola tanácsa az időszerű feladatoknak megfelelően, de félévenként legalább egyszer ülésezik. Az ülések összehívását az OTNDI Tanácsának elnöke, ill. bármely szavazati jogú tagja kezdeményezheti. Az ülést az elnök hívja össze. Az elnököt, a programvezetőt távollétében helyettese szavazati joggal helyettesíti.

A meghívót az írásos előterjesztésekkel együtt egy héttel az esedékesség előtt kell kiküldeni.

(2) Az ülés akkor döntésképes, ha szavazati jogú tagjainak 51%-a jelen van. Az ülés állásfoglalásait általában nyílt szavazással hozza. Titkos szavazást kell elrendelni, ha a tanács valamely tagja kéri. Döntéshez a szavazatok 2/3-ot meghaladó aránya szükséges. (Az utóbbi követelmény felülvizsgálható, ha változik az iskola programjainak száma.) Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Szavazás esetén az elnök helyettese az elnök álláspontját képviseli.

(3) Az ülésekről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyvet a titkár állítja össze, az elnök hitelesíti.

4.

A doktori iskola oktatói, programvezetők, témavezetők

8. §. A doktori iskola oktatói azok a tudományos fokozattal rendelkező egyetemi oktatók, kutatók, akiket a doktori iskola tanácsa alkalmasnak tart a doktori iskola keretében oktatási, kutatási és témavezetői feladatok ellátására. A doktori iskola munkáját programvezetők és témavezetők segítik. A doktori iskola tanácsa új oktató, programvezető, témavezető személyéről az iskolavezető javaslata alapján dönt.

9. §. Doktori programvezető lehet a doktori iskola tanácsának határozata alapján az iskola törzstagja, vagy olyan oktatója, aki a tudományos és publikációs követelményeknek a doktori iskola és a tudományterületi doktori tanács megítélése szerint is megfelel, és már legalább egy (vagy kettő, társ-témavezetővel közös) sikeres doktori témavezetése volt.

10. § (1) A doktori iskola oktatói a szervezett képzés keretében témákat hirdethetnek meg. A témavezető az a tudományos fokozattal rendelkező egyetemi oktató, illetve kutató, akinek témahirdetését a doktori iskola tanácsa jóváhagyta, és aki – ennek alapján – felelősen irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, valamint a doktoranduszok/doktorjelöltek tudományos fokozatszerzésre való felkészülését.

(2) A témavezető

- a) meghirdeti a doktori témát,
- b) a tanulmányi rendszerben teljesítésbejegyzéssel igazolja a doktorandusz kutatási feladatainak teljesítését,
- c) Évente beszámol a doktori iskola/program vezetőjének a doktorandusz előmeneteléről, értékeli munkáját, a doktorandusz teljesítményének véleményezésével segíti a szakmai bíráló bizottságok munkáját,
- d) segíti a doktoranduszt a doktori értekezés, valamint a tudományos közlemények elkészítésében,
- e) javaslatot tesz a doktorandusz oktatási és kutatási tervére, segíti azok megvalósítását.

(3) Témavezetést a fokozatszerzése után, a doktori iskola tanácsa által meghatározott idő elteltével vállalhat az az oktató vagy kutató, aki önálló, dokumentáltan eredményes kutató munkával és publikációs tevékenységgel rendelkezik. A témavezető a folyamatos tudományos tevékenységét az ODT adatbázisban nyilvántartott adatokkal igazolja.

(4) Egy doktorandusznak, illetve doktorjelöltnek egyidejűleg két témavezetője is lehet, amennyiben azt a doktori iskola tanácsa jóváhagyja. A doktori értekezés címlapján a témavezető vagy a témavezetők nevét egyértelműen fel kell tüntetni.

(5) Egy témavezető egyidejűleg legfeljebb hat doktorandusz témavezetésében vehet részt, beleértve a fokozatszerzési eljárás során végbizonyítványt még nem szerzett doktoranduszokat. A doktoranduszok létszámának számítása az Országos Doktori Tanács honlapján (www.doktori.hu) feltüntetett adatok alapján történik.

III. KÉPZÉSI FORMÁK

1.

A doktori képzés szervezett formái

11. § (1) A doktori képzés nyelve magyar.

(2) A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévet megelőzően megkezdő hallgatók esetében a doktori képzés képzési ideje hat félév, amely alatt legalább 180 kredit megszerzése kötelező. Esetükben a doktori képzés egységes, 36 hónapos képzési időből áll, amely felosztható beszámoltatási szakaszokra.

A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő hallgatók esetében a doktori képzés képzési ideje maximum kétszer négy aktív félév. A második négy féléves szakasz megkezdésének feltétele a komplex vizsga sikeres teljesítése. A képzés mindkét szakaszában 120 kreditet, összesen legalább 240 kreditet kell teljesíteniük.

12. § (1) A szervezett doktori képzésre felvételt nyert személy, a doktorandusz, az Egyetemmel hallgatói jogviszonyban áll. A hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre a tanév ütemezésében erre meghatározott időszakban. A Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar adminisztratív keretein belül működő OTNDI-ben beiratkozásra kereszfélévben nem, csak őszi félévben kerülhet sor. A beiratkozási folyamat lezárásáról és ezzel a hallgató adatainak tanulmányi rendszerben történő rögzítéséről a Kari Hivatal Doktori Irodája gondoskodik.

(2) A doktorandusz a beiratkozáskor nyilatkozatot ír alá arról, hogy a doktoranduszokra vonatkozó egyetemi és kari szabályzatokat, rektori és dékáni utasításokat – különösen a doktori képzésre és fokozatszerzésre, a tudományos művek nyilvántartására és a szerzői jogok védelmére vonatkozó előírásokat – és a doktori iskola ajánlott tantervét áttanulmányozta, és azok alapján jogait és kötelezettségeit megismerte.

(3) A doktorandusz a beiratkozási folyamat lezárását követően diákigazolványt igényelhet.

(4) A doktorandusz a beiratkozási folyamat lezárását követően – de legkésőbb a képzési és kutatási szakasz végéig – az MTA Könyvtár és Információs Központ által üzemeltetett nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázisban, a Magyar Tudományos Művek Tárában szerzői adatbevitelhez regisztrálni köteles.

(5) A doktorandusz az ODT adatbázisban is rögzíti, majd folyamatosan kezeli a rá vonatkozó adatokat.

(6) A hallgatói jogviszony fennállása alatt újabb beiratkozásra nincs szükség, a hallgató azonban köteles minden félév elején az erre kijelölt időszakban bejelentkezni a tanulmányi rendszerben.

(7) A 2016/2017. tanév előtt beiratkozott doktorandusz hallgatói jogviszonya (melyen belül a képzés követelményeit hat aktív félév alatt teljesítheti) a képzési idő kétszereséig, 12 féléven át tarthat.

A 2016/2017. tanévben vagy ezt követően beiratkozott hallgató a képzési és kutatási szakaszban és a kutatási és disszertációs szakaszban maximum 4–4 félévet aktiválhat.

(8) Ha a doktorandusz úgy nyilatkozik, hogy a következő félévben hallgatói kötelezettségének nem kíván eleget tenni, illetve ha a doktorandusz a következő képzési időszakra nem jelentkezik be, a hallgatói jogviszonya szünetel. A hallgatói jogviszony egybefüggő szüneteltetésének ideje nem lehet hosszabb, mint két félév. A hallgatói jogviszony időtartama alatt a doktorandusz több alkalommal is élhet a hallgatói jogviszonyának szüneteltetésével. A doktorandusz hallgatói jogviszonyának szüneteléséről, tanulmányi és kutatási kötelezettségeinek halasztásáról tájékoztatja témavezetőjét és programvezetőjét.

Jogviszonyuk időtartama alatt a 2016/2017. tanév előtt felvett hallgatók maximum hat, a 2016/2017. tanévben vagy ezt követően felvett doktoranduszok maximum nyolc félévet halaszthatnak, melyekből a fokozatszerzési eljárásban (a kutatási és disszertációs szakaszban) összesen két félévben szüneteltethetik jogviszonyukat.

(9) A BTDT a doktorandusz kérelmére és a doktori iskola tanácsának támogatásával engedélyezheti a hallgatói jogviszony szünetelését az két egybefüggő félévnél hosszabb időtartamban is, feltéve, hogy a doktorandusz a hallgatói jogviszonyból eredő kötelezettségeinek

szülés, továbbá baleset, betegség vagy más váratlan ok miatt, önhibáján kívül nem tud eleget tenni. Szünetel a hallgatói jogviszony, ha a doktoranduszt fegyelmi büntetésként meghatározott időre eltiltják a tanulmányok folytatásától. Szünetel a hallgatói jogviszony továbbá az önkéntes tartalékos katonai tényleges szolgálatteljesítés időtartamára, amely időszakban a doktorandusz mentesül a TVSZ-ben meghatározott kötelezettségek alól. Az erre vonatkozó hivatalos igazolást a doktorandusz köteles a tényleges szolgálatteljesítés megkezdését megelőzően a kari hivatalhoz benyújtani. Az e bekezdésben meghatározott esetekben nem kell alkalmazni a (8) bekezdésben meghatározott korlátozásokat.

13. § (1) A doktori képzés segíti a doktoranduszt a PhD fokozat megszerzéséhez szükséges tudás és az önálló kutatói gyakorlat megszerzésében. Ennek érdekében a doktorandusz tudományos képzésben vesz részt, továbbá egyéni kutatómunkát végez.

(2) A doktori képzésben részt vevő hallgató – amennyiben ezt képzési terve lehetővé teszi – oktatói feladatokat is vállalhat, de az oktatás nem képezi a tanulmányi kötelezettség részét. A doktorandusz az általa ellátott oktatási tevékenységért tanulmányi pontot (kreditet) kap. A doktorandusz kérelmet nyújt be az OTNDI vezetőjéhez a szándékáról, ha következő aktív félévében önkéntes oktatási tevékenységgel kíván kreditet szerezni. A tanulmányi rendszerben a doktorandusz csak akkor veheti fel az oktatással szerezhető kreditekhez tartozó tárgykódot, ha a DI vezetőjétől az oktatási tevékenység ellátására engedélyt/lehetőséget kapott.

Az OTNDI képzési tervében lehetőséget biztosít arra, hogy a doktoranduszok – amennyiben nem szándékoznak vagy (lehetőség hiányában) nem tudnak tanítani, – oktatási, kutatási gyakorlat címén szerezhessenek az oktatásával megegyező kreditpontot. A doktori iskola oktatási, kutatási gyakorlatként elfogadja a következő, dokumentummal igazolt tevékenységi formákat: oktatásszervezés, tudományszervezés/konferenciaszervezés, mentorálás, tananyagfejlesztés, közreműködés tudományos pályázatok kidolgozásában és lebonyolításában.

(3) Amennyiben nem a képzési terv keretein belül önkéntesen (kreditért) vállalt munkavégzésre kerül sor, úgy arra a térítési és juttatási szabályzat 40. § (2) bekezdésében foglaltak vonatkoznak, a doktoranduszt hallgatói munkadíj illeti meg, a munkavégzés szerződés alapján folyik:

„A hallgatói jogviszonyból eredő kötelezettségekkel függ össze az a munkavégzés is, amikor a doktorandusz részt vesz az Egyetemnek az oktatással, kutatással összefüggő tevékenységében. A munkavégzés doktoranduszszerződés alapján folyik. A tanulmányait a 2012/2013. tanévben, illetve ezután megkezdő doktorandusz a tanulmányi kötelezettségeinek keretében a heti teljes munkaidő húsz százalékának megfelelő időtartamban az Egyetem oktatási, tudományos tevékenysége körében munkavégzésre kötelezhető. A doktorandusz által végzett munka ideje az Egyetem oktatási, tudományos tevékenysége körében történő, kötelező munkavégzéssel együtt egy tanulmányi félév átlagában nem haladhatja meg a heti teljes munkaidő ötven százalékát. A doktorandusz munkaidő-beosztását oly módon kell meghatározni, hogy vizsgázási és a vizsgára történő felkészülési kötelezettségeinek eleget tudjon tenni. A doktoranduszszerződés alapján hallgatói munkadíj kerül kifizetésre, melynek havi összege – a teljes munkaidő ötven százalékának megfelelő idejű foglalkoztatás esetén – nem lehet kevesebb, mint a legkisebb kötelező munkabér (minimálbér), eltérő idejű foglalkoztatás esetén ennek időarányos része. A doktoranduszszerződésből eredő vitás ügyek elbírálására a munkaügyi viták rendezésére vonatkozó előírásokat kell alkalmazni.”

(4) A doktorandusz a doktori iskola ajánlott tanterve alapján folytatja tanulmányait. A képzés során a doktorandusz elvégzi a tanterv szerinti, az értekezés elkészítéséhez szükséges kutatásokat, leteszi a tantervben előírt vizsgákat, továbbá oktatási és egyéb kutatási feladatokat is elláthat.

(5) A tanulmányaikat a 2016/2017. tanév előtt megkezdő doktoranduszok ajánlott tanterve hat aktív félév alatt legalább 180 kreditet foglal magában. A kreditek 40 %-a képzési, 60 %-a kutatási (és esetleg oktatási tevékenységgel szerezhető) kredit. A képzés a tanév ütemezésén túl további szakaszokra nem bomlik, a képzés sikeres lezárásához külön kimeneti vizsgára nem kerül sor.

(6) A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktoranduszok esetében a doktori képzés képzési és kutatási, valamint kutatási és disszertációs szakaszból áll. A két szakaszban összesen 240 kreditet kell megszerezniük a doktoranduszoknak. A két szakasz között egyenlő arányban oszlik meg az összes kreditszám, ebből a képzéssel szerezhető kreditek (az összes kredit kb. 30%-a) az első, képzési és kutatási szakaszra esnek. A képzési és kutatási szakasz lezárásaként, az utolsó – maximum negyedik – aktív félévet követően és a kutatási és disszertációs szakasz megkezdésének feltételeként a tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően

megkezdő doktoranduszoknak komplex vizsgát kell teljesíteniük, amely méri, értékeli a tanulmányi, kutatási előmenetelt.

(7) A doktoranduszok félévenként – a tanév ütemezésében erre meghatározott időszakokban – a tanulmányi rendszerben felveszik a tanterv szerinti tárgyakat. A tárgyak között kötelező, kötelezően, illetve szabadon választható tárgyak is lehetnek. A felvett tárgyak tanulmányi követelményeit a hallgató a félév során teljesíti. A félév során a tanulmányi követelmények teljesítéséhez egy alkalommal kell javításra lehetőséget biztosítani. Az OTDI programjainak képzési tervét e szabályzat melléklete tartalmazza.

(8) A vizsgák letételét és a kutatási követelmények teljesítését a tanulmányi rendszerbe történő bejegyzéssel az erre jogosult oktató igazolja.

(9) A doktorandusz a hallgatói jogviszonyának fennállása mellett külföldi részképzésben is részt vehet. A külföldi tanulmányút során szerzett ismeretek elfogadását az illetékes tudományterületi doktori tanácstól kell kérelmeznie a doktorandusznak, azzal, hogy a tudományterületi doktori tanács a döntése előtt kikéri a témavezető javaslatát.

(10) A doktorandusz, amennyiben a tanulmányi kötelezettségeinek igazoltan eleget tett, azaz a 2016/2017. tanév előtt tanulmányait megkezdő hallgató legalább hat aktív félév alatt megszerezte a 180 kreditpontot, a 2016/2017. tanévben vagy ezt követően tanulmányait megkezdő doktorandusz megszerezte a 240 kreditpontot végbizonyítvány (abszolutórium) kiállítását kérheti a Kari Hivataltól. Az abszolutórium kiadására csak abban az esetben kerülhet sor, ha a hallgató a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázisban (MTMT) regisztrációval és nyilvánossá tett publikációs adattal rendelkezik.

14. § (1) A tanulmányait a 2016/2017. tanévet megelőzően megkezdő doktorandusz hallgatói jogviszonya megszűnik a képzési idő végén, ha az abszolutórium kikérése tavaszi félévben történik, adott év augusztus 31. napján, őszi félév végén január 31-én. Az abszolutórium a doktoranduszt választása szerinti időpontban – fokozatszerzési eljárásra bejelentkezéssel – doktorjelölti jogviszony létrehozásának kezdeményezésére jogosítja fel. A doktorjelölt a jogviszony maximum két éves időtartama alatt sikeres szigorlatot tesz és benyújtja dolgozatát, ezzel szerez jogot a fokozatszerzés lezárását jelentő bírálati eljárás és a nyilvános vita lefolytatására. A doktorjelölti jogviszony időtartama nem hosszabbítható meg, a szigorlatra és a dolgozat beadására egyazon jogviszonyban kell sor kerülni.

A tanulmányait a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktorandusz hallgatói jogviszonya megszűnik a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzésével, illetve a nyolcadik aktív félév utolsó napján. A nyolcadik aktív félév utolsó napja őszi félév esetén január 31., tavaszi félév esetén a jogszabályban rögzítettek szerinti hónap utolsó napja.³ Ez az abszolutórium a doktoranduszt dolgozatának beadására jogosítja fel. Az abszolutórium megszerzésének félévét követően a komplex vizsgától számított harmadik évig illetve a fokozatszerzésig a doktorandusz doktorvárománynak minősül. A doktorandusznak a komplex vizsgát követő három éven belül a jelen szabályzatban meghatározottak szerinti doktori értekezést kell benyújtania. A benyújtott doktori értekezéssel a doktorvárományos jogot szerez a fokozatszerzés lezárását jelentő bírálati eljárás és a nyilvános vita lefolytatására. A doktori értekezés benyújtására rendelkezésre álló határidő, különös méltánylást érdemlő esetekben (pl. szülés, baleset, betegség vagy más váratlan esemény), a doktori tanácshoz beadott kérelemmel egy évvel meghosszabbítható.

(2) A doktori iskola tanácsának javaslatára, a tudományterületi doktori tanács határozatával megszűnik a doktorandusz hallgatói jogviszonya a megszüntetés tárgyában hozott elsőfokú döntés meghozatalának napjával

- a) amennyiben a doktorandusz egymást követően harmadik alkalommal nem jelentkezett be aktív tanulmányi félévre és rendkívüli halasztásra engedélyt nem kapott,
- b) amennyiben a doktorandusz a hallgatói jogviszony szünetelését (rendkívüli halasztást) követően nem kezdi meg tanulmányait,
- c) a 2016/2017. tanév előtt felvett doktorandusz a végbizonyítványt a beiratkozástól számított, a képzési idő kétszerese alatt – egyaránt számítva az aktív és passzív féléveket is – nem szerzi meg,

³ A PTE doktori szabályzatának 2020. június 18-tól hatályos változatából átvézetve

- d) a 2016/2017. tanévben vagy ezt követően felvett doktorandusz a végbizonyítványt a kutatási és disszertációs szakasz negyedik aktív félévének végén nem szerzi meg, feltéve az a)-c) pontok esetében, hogy a hallgató figyelmét – legalább egy alkalommal – postai úton vagy személyesen átadott irat útján felhívták arra, hogy kötelezettségének a megadott határidőig tegyen eleget és tájékoztatták a mulasztás jogkövetkezményeiről. Ezen felszólításnak az a) és a b) pont esetében azon félév megkezdését megelőzően legalább 30 nappal kell megtörténnie, amikor a mulasztás jogkövetkezményei esedékesek, a c) és a d) pont esetében pedig azon félév megkezdését megelőzően legalább 30 nappal kell megtörténnie, amely félévben a hallgató a végbizonyítványt még megszerezheti.
- (3) Ha a tanulmányait a 2016/2017. tanévben, illetve ezt követően megkezdő doktorandusz a komplex vizsgát nem teljesíti, a kötelezettség elmulasztásának, illetve sikertelenségének napján hallgatói jogviszonya megszűnik. A kötelezettség teljesítésének illetve a vizsga sikertelenségének utolsó napja a komplex vizsga időszakának utolsó lehetséges időpontja, a félév vége, azaz őszi szemeszterben január 31., tavaszi szemeszterben augusztus 31. A jogviszony megszüntetéséről szóló határozatot a doktori iskola tanácsának javaslatára a tudományterületi doktori tanács hozza.
- (4) Az Egyetem térítési és juttatási szabályzata (a Pécsi Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának 6. számú melléklete, a továbbiakban: Térítési és Juttatási Szabályzat) 6. § (2) bekezdésének e) pontjában foglalt szabályt a doktori képzés esetében úgy kell értelmezni, hogy a kilépett hallgató képzési idejéből hátralévő időtartam alatt teljes féléveket, nem pedig hónapokat kell érteni.

2.

Az egyéni felkészülés

15. § (1) Az egyéni felkészülés célja, hogy a hazai vagy külföldi egyetemen mesterképzésben szerzett fokozatot és szakképzettséget tanúsító oklevéllel (vagy azzal egyenértékű egyetemi szintű végzettséget és szakképzettséget tanúsító oklevéllel), jelentős oktatói és/vagy kutatói gyakorlattal, valamint dokumentált tudományos vagy művészeti teljesítménnyel rendelkező szakemberek számára lehetővé tegye egy adott tudományágban a doktori fokozat megszerzését. Így a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdett doktori képzésekre a kutatási és disszertációs szakaszban is be lehet kapcsolódni. A fokozatszerzési eljárás a komplex vizsga teljesítésével kezdődik. Az egyéni felkészülők esetében a komplex vizsgára bocsátás és a felvétel feltételeit a doktori iskola működési szabályzatában kell meghatározni.

(2) Az egyéni felkészülőknek

- a) a kutatási és disszertációs szakaszra jelentkezése alapján, – amennyiben a komplex vizsgára bocsátás feltételei teljesültek – a doktori iskola javaslatára a tudományterületi doktori tanács kijelöli a komplex vizsga bizottságát és tárgyait,
- b) a doktori iskola megszervezi és lefolytatja a komplex vizsgát,
- c) a komplex vizsga sikeres teljesítését követően a Kari Hivatal és az Oktatási Igazgatóság illetékes munkatársai a beiratkozás lehetőségeit megteremtik,
- d) a beiratkozást követően a sikeres komplex vizsga alapján a doktori iskola tanácsa⁴ elismeri a komplex vizsgára bocsátás feltételül meghatározott minimum krediteket és – előzetesen megszerzett ismeretek, kompetenciák, szakmai életút alapján – esetlegesen további krediteket is,
- e) az egyéni felkészülő mellé a tudományterületi doktori tanács – a szakmailag illetékes doktori iskola témavezetői közül – témavezetőt kér fel.

(3) A csak kutatási és disszertációs szakaszra jelentkezések beérkezési határideje a felvételi jelentkezésekkel megegyező. (A tudományterületi doktori tanács döntése alapján minden év május 22. napja, vagy ha ez nem munkanapra esik, akkor az ezt követő első munkanap.) A komplex vizsgákra a tanév erre kijelölt időszakában kerül sor.

(4) A csak kutatási és disszertációs szakaszra jelentkezők kizárólag önköltséges finanszírozási formára pályázhatnak.

(5) Az egyéni felkészülőknek a szabályzat mellékletében komplex vizsga alapján elismert krediteken, és esetlegesen további elismeréseken túl a fokozatszerzés minden további követelményét teljesíteniük kell, beiratkozásuk után ugyanaz vonatkozik rájuk is, mint a képzési

⁴ A PTE doktori szabályzatának 2020. június 18-i változatából átvezetve

és kutatási szakasz teljesítését követően komplex vizsgát tett doktoranduszokra.

(6) Az egyéni felkészülés alapján hallgatói jogviszonyba került doktorandusz, amennyiben a tanulmányi kötelezettségeinek igazoltan eleget tett, végbizonyítvány kiállítását kérheti a kari hivaltól.

(3)A kurzusokon – hacsak az oktató és a hallgató másképp meg nem állapodik – fő szabály szerint kötelező a részvétel. A kurzusok anyagából a doktoranduszok minden szemeszter végén a programok sajátosságainak megfelelő vizsgát tesznek vagy creditszerző dolgozatot adnak be. Emellett minden hallgató rendszeres konzultációt folytat témavezetőjével – a hallgatónak jogában áll az iskola más oktatóival is konzultálni, s ezt a témavezetője illetve a programvezető javasolhatja is.

(4) Az ösztöndíjas hallgatót a Doktori Iskola a tanulmányi és kutatási kötelezettségek teljesítésén túl egyéb feladatokra is felkérheti, pl.: szervezési feladatok, egyes adminisztrációs teendők, kiadványozási munkálatok ellátása.

IV.

Felvételi eljárás

16. § (1) Szervezett doktori képzésre pályázhatnak azok a magyar és külföldi állampolgárok, akik hazai vagy külföldi osztatlan/mesterképzésben szerzett legalább jó rendű oklevéllel rendelkeznek vagy azt a felvétel évében legkésőbb a felvételi adatok tanulmányi rendszerbe emeltetésének kezdetéig – kivételes esetekben, a tudományterületi doktori tanács külön hozzájárulásával, a beiratkozási időszak lezárulta előtt – megszerzik, továbbá legalább egy, államilag elismert középfokú „C” típusú (azaz B2 szintű komplex) nyelvvizsgájuk van a Bölcsész- és Társadalomtudományi Doktori Tanács által meghatározott nyelvek valamelyikéből.

(2) A képzés elsősorban a következő mesterszakokra épül: neveléstudományi MA, romológia MA, tanári MA, osztatlan tanári szakok, andragógia MA, szociológia MA, történelem MA, emberi erőforrás tanácsadó MA.

(3) Doktori képzésre jelentkezni csak olyan kutatási témával lehet, amelyhez a doktori iskola témavezetőt biztosítani tud. (A témakiírások az ODT és az OTNDI honlapján megtalálhatók.)

(4) A felvételi hirdetményt a doktori képzésekre történő jelentkezések feltételeivel a Doktori Iskola a Bölcsészettudományi Kar honlapján, továbbá a saját honlapján mindenki számára hozzáférhetővé teszi.

Ugyancsak a honlapon teszi közzé minőségbiztosítási szabályzatnak a felvételi követelményekre, értékelésre, a kiválasztás és elutasítás módjára vonatkozó részét.

(5) A doktori képzésre történő jelentkezés esetén az eljárási díj mértéke jelentkezésenként 9000 forint. A jelentkezési kérelem benyújtásakor a befizetést igazoló dokumentum mellékelésével igazolni kell, hogy az eljárási díjat a jelentkező a doktori iskola részére befizette.

(6) A felvételi jelentkezések határideje minden év május 22. napja, vagy ha ez nem munkanapra esik, akkor az ezt követő első munkanap. A szóbeli meghallgatásokra június első felében kerül sor.

(7) A felvételi vizsgán a jelentkezőknek általános neveléstudományi és a választott programnak megfelelő jártasságot, szakirodalmi és kutatás módszertani tájékozottságot kell tanúsítaniuk; emellett az oktatástörténet programra jelentkezőktől korszakokra vonatkozó általános történeti tájékozottságot, a nevelésszociológia programra jelentkezőktől általános szociológiai tájékozottságot vár el a felvételi bizottság. Az OTNDI minden esetben kéri a jelentkezőtől tudományos (szakmai) önéletrajz és publikációs jegyzék benyújtását, valamint a tervezett kutatási téma minimum 5000, maximum 20 000 n terjedelmű leírását, kutatási terv elkészítését.

(8) Az egyéni felkészülők komplex vizsgára jelentkezése a felvételi jelentkezésekkel azonos időben és módon történik.

(9) Az a doktorandusz vagy doktorjelölt, aki jogviszonyát a 2016/2017-es tanévet megelőzően létesítette, jogosult doktori képzésre felvételét kérni azzal, hogy az Nftv. 47. § (2) bekezdése szerinti nyolc féléves támogatási időt – a doktori képzésben már igénybe vett támogatási idejére is tekintettel – nem lépheti túl.

(10) Egy jelentkező több doktori képzésre is pályázhat, felvételt nyerhet és beiratkozhat, egyidejű jogviszonyai közül azonban csak egyik lehet állami ösztöndíjas finanszírozási formájú.

(11) A felvételi jelentkezések a Doktori Irodában formai ellenőrzésen esnek át, az adatok összesítését követően az ügyintéző a doktori iskolának adja át a jelentkezéseket.

- (12) A felvételi vizsgákat a doktori iskola szervezi meg és bonyolítja le.
- (13) A szóbeli felvételi meghallgatást követően a döntésről a doktori iskola egy összesített, rangsorolt listát és az egyéni értékelő lapokat is eljuttatja a Doktori Irodának további intézkedésre.
- (14) A pályázókat a Doktori Iroda értesíti a tudományterületi doktori tanács döntéséről, elutasításkor az indokokról – beleértve az ösztöndíjas helyre pályázók helyhiány miatti önköltséges finanszírozási formára sorolását is – és a jogorvoslat lehetőségéről. A felvételi határozat tartalmazza a felvételt nyert nevét, természetes azonosító adatait, a felvételi eljárás alapját adó jogszabályt, az eljárás évét, a doktori iskola és program megnevezését, képzési formát, a munkarendet és finanszírozási formát, a beiratkozás évét és félévét, a felvételi döntést hozó Tanács megjelölését, a felvételi határozatot és annak indokolását. A felvételi határozat figyelemfelhívást is tartalmaz a valótlan adatszolgáltatás következményeivel és az ösztöndíjra jogosultság időtartamával kapcsolatban.
- (15) Felvétel esetén a Doktori Iroda a határozathoz csatolt dokumentumokkal írásban tájékoztatja a pályázót az aktuális a tanév ütemezéséről – beleértve a beiratkozási időszak kezdetét és végét –, a beiratkozás módjáról, részleteiről, a képzéssel kapcsolatos költségekről és befizetési határidőkről, az ösztöndíjak utalásának részleteiről, a diákigazolvány igénylésének lehetőségéről és mikéntjéről, a doktori képzéssel kapcsolatos szabályzatok elérhetőségéről, hogy ezek alapján jogaikat és kötelezettségeiket megismerhessék.
- (16) A témavezető személyének hivatalos kijelöléséről a doktori iskola tájékoztatja a felvételt nyert doktoranduszt.
- (17) A felvételi határozatok és tájékoztatók kiküldésével egy időben a Doktori Iroda – kari Neptun kulcsfelhasználó kolléga közvetítésével – gondoskodik a felvettek adatainak tanulmányi rendszerbe emeltetéséről, a beiratkozás előkészítéséről, a beiratkozáshoz és a további ügyintézéshez a hallgatóknak Neptun belépési kódok és jelszavak kiküldéséről.
- (18) A tanév erre kijelölt időszakában a beiratkoztatást a Doktori Iroda végzi, szükség esetén továbbítja a felvételi határozatokat érintő új információkat az érintett doktori iskoláknak, az időszak lejártát követően a doktori programokat tájékoztatja a jogviszonyt létesítettek hallgatókról és a beiratkozástól visszalépőkről.

A felvételi eljárás pontozási rendszere:

17. § (1) A felvételi eljárás során az OTNDI-ben az alábbi pontok adhatók:

Doktori Iskola: „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola		
Doktori Program:		
Jelentkező neve:		
	<i>elérhető pontszám</i>	<i>elért pontszám</i>
<i>korábbi tanulmányi eredmény (jeles vagy kitűnő esetén)</i>	1	
<i>TDK tevékenység, eredmények</i>	2	
<i>publikációk</i>	4	
<i>szakmai, munkahelyi tapasztalat</i>	2	
<i>kutatási terv</i>	10	6/10
<i>szóbeli meghallgatás</i>	20	12/20
<i>egyéb</i>	1	
összesen	40	24/40
<i>Felvételi határozat Elutasítás esetén részletes indokolás</i>	<i>Felvételt nyert / Nem nyert felvételt az alábbi okokból:</i>	

V.

A doktori fokozatszerzési eljárás és a doktori fokozat

1.

A 2016/2017. tanévet megelőzően jogviszonyban álló doktorandusz/doktorjelölt fokozatszerzési eljárása

18. § (1) Az a doktorandusz, illetve doktorjelölt, aki a doktorandusz jogviszonyát, illetve a doktorjelölti jogviszonyát a 2016/2017. tanévet megelőzően létesítette, a felsőoktatási törvény és a doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) Kormányrendelet 2016. augusztus 31-én hatályos rendelkezései szerint szerezhethet doktori fokozatot, így a doktori képzést követően külön fokozatszerzési eljárásban vehet részt.

(2) A doktori fokozatszerzési eljárásban részt vevő a doktorjelölt. A fokozatszerzési eljárás indításáról, a tanulmányi rendszerben a törzslap kiállítatásáról a tudományágban akkreditált doktori iskola tanácsának javaslata alapján a BTDT rendelkezik.

(3) Amennyiben a doktorandusz a doktori képzés ideje alatt megkezdte a fokozatszerzési eljárást, a hallgatói jogviszonya mellett egyidejűleg doktorjelölt is.

(4) A doktori fokozatszerzési eljárás kérelem alapján, jelentkezéssel és annak elfogadásával indul meg. Nem utasítható el annak a jelentkezése, aki az Egyetemen sikeresen befejezte a doktori képzést és abszolutóriumot szerzett. A jelentkezési lapon a pályázó egyúttal nyilatkozik arról is, hogy nincs folyamatban ugyanezen tudományágban doktori fokozatszerzési eljárása, illetve fokozatszerzési eljárásra való jelentkezését két éven belül nem utasították el, illetve két éven belül nem volt sikertelenül zárult doktori védése.

(5) A doktori fokozat megszerzésének feltételei:

- a) jelen szabályzatban meghatározott kötelezettségek teljesítése,
- b) a doktori szigorlat eredményes letétele,
- c) két idegen nyelv – a tudományterület műveléséhez szükséges – ismerete, valamint a nyelvtudás megfelelő igazolása,
- d) önálló tudományos munkásság bemutatása cikkekkel, tanulmányokkal vagy más módon, rögzítése a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázisban (mtmt.hu),
- e) tudományos, illetve művészeti feladat önálló megoldása, értekezés, alkotás bemutatása, az eredmények nyilvános vitában történő sikeres megvédése,
- f) a Doktori Iroda által kiadott abszolutórium, amely igazolja az előírt 180 kreditpont, illetve 36 havi képzés teljesítését. Az abszolutórium kiállítására a hallgató kérésére, a feltételek teljesítése esetén a doktori iskolavezető szakmai javaslata alapján (az MTMT-ben szereplő publikációs adatok ellenőrzése után) kerül sor.

(6) A doktorjelölti jogviszony megszűnésére és megszüntetésére a következők vonatkoznak:

a) A doktorjelölti jogviszony megszűnik a fokozatszerzési eljárás lezárásával, továbbá akkor is, ha a doktorjelölt a jogviszony létesítésének napjától számított két éven belül nem tett sikeres szigorlatot vagy nem nyújtotta be doktori értekezését. A doktorjelölt jogaira és kötelezettségeire egyebekben a hallgatói jogviszonyra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

b) A doktorjelölti jogviszony a tudományterületi doktori tanács határozatával az eljárás során azonnal megszüntethető, ha a jelöltről bebizonyosodik, hogy – eredetiség nyilatkozatával ellentétben – benyújtott dolgozatában más szellemi alkotását sajátjaként tüntette fel, vagy az értekezés elkészítésekor hamis vagy meghamisított adatokat használt.

2.

A doktori szigorlat

19. § (1) A 2016/2017. tanév kezdete előtt létesült jogviszonnyal rendelkező doktoranduszok/doktorjelöltek esetében a doktori szigorlat teljesítése a doktori fokozat megszerzésére irányuló eljárás része, a doktori eljárásban részt vevő személy tudományágában szerzett ismereteinek összefoglaló, áttekintő jellegű számonkérési formája.

(2) A szigorlati tárgyak tematikáját az OTNDI tanácsa határozza meg, a tudományterületi doktori tanács jóváhagyásával. A tematikát e szabályza melléklete tartalmazza és az OTDI honlapján is

mindenki számára elérhető. A tematikát legalább egy hónappal a kitűzött szigorlat előtt a jelölt rendelkezésére kell bocsátani.

(3) A doktori szigorlatot – legkésőbb a fokozatszerzésre irányuló kérelem benyújtásának elfogadásától (azaz a doktorjelölti jogviszony kezdetétől) számított két éven belül nyilvánosan, szigorlati vizsgabizottság előtt kell letenni. Amennyiben a jelölt dolgozatát a két éves doktorjelölti jogviszony időtartama alatt még az előtt benyújtja, hogy sikeres szigorlatot tett volna, akkor a vizsgát a dolgozat bírálati ideje alatt kötelező számára megszervezni, az értekezés benyújtását szigorlatra jelentkezésként kell értelmezni.

A szigorlati bizottságot és a szigorlati tárgyakat a tudományterületi doktori tanács a doktori iskola tanácsának javaslata szerint jelöli ki.

Az OTDI szigorlatot csak annak a doktorandusznak szervez, akinek a dolgozata véglegesítés előtt áll, és sikeres elővitan esett túl.

A szigorlati vizsgabizottság, amelyet a doktori iskola tanácsa javasol, legalább három tagból áll.

A szigorlati vizsgabizottság tagjainak tudományos fokozattal kell rendelkezniük. A szigorlati vizsgabizottság összeállításánál biztosítani kell, hogy a bizottság egyharmada, de legalább egy tagja olyan személy legyen, aki az Egyetemmel nem áll foglalkoztatási viszonyban. Jelen rendelkezés alkalmazásában a Professor Emeritus az Egyetemmel foglalkoztatási jogviszonyban álló személynek minősül.

A szigorlati vizsgabizottság elnöke csak egyetemi tanár, Professor Emeritus vagy habilitált egyetemi docens, habilitált főiskolai tanár lehet.

Nem lehet a szigorlati vizsgabizottság tagja a doktorjelölt témavezetője, közeli hozzátartozója, továbbá az, akitől az ügy tárgyilagossága elbírálása nem várható el.

A szigorlati bizottság tagja nem lehet a védési bizottság tagja, egy fokozatszerzési eljárásban csak egy minőségben lehetséges a részvétel.

A bizottság tagjait a tudományterületi doktori tanács felhatalmazása alapján a doktori iskola írásban kéri fel, a bizottság összetételéről és a szigorlat tárgyairól a doktorjelöltet szintén írásban értesíti.

(4) A szigorlati vizsgabizottság zárt ülésen, titkos szavazással, a két szigorlati tétel külön-külön 1-5 közötti pontozásával dönt a szigorlat elfogadásáról, amihez a bizottság jelenlévő tagjai által adható pontszámok 60 %-a, az összesen megszerezhető 30 pontból legalább 18 pont megszerzése szükséges. Az eredményes szigorlat minősítése: summa cum laude (85 % felett), cum laude (71-85 %), rite (60 %-70 %). A szigorlat 60 % alatti értékelése esetén a szigorlat eredménytelen.

(5) A szigorlat eredményét közvetlenül a szigorlat után ki kell hirdetni. A doktori szigorlatról a jogszabályok által meghatározott tartalom szerinti jegyzőkönyvet kell felvenni.

(6) Eredménytelen doktori szigorlat esetén a vizsga a doktorjelölti jogviszony időtartama alatt egy alkalommal megismételhető, de erre legkorábban minimum fél év elteltével kerülhet sor. Két eredménytelen doktori szigorlat esetén az eljárás sikertelen, a doktori iskola előterjesztése szerint a tudományterületi doktori tanács az eljárást lezárja, a jogviszonyt megszünteti, két éven belül nem engedélyezi új fokozatszerzési eljárás indítását.

(7) A doktori védésre csak eredményes doktori szigorlat után kerülhet sor.

3.

A fokozatszerzési eljárás doktori szigorlatot követő része

20. § A doktorjelölti jogviszony időtartama alatt beadott dolgozat nyilvános vitájára két opponens támogató javaslatával kerülhet sor. Attól eltekintve, hogy a dolgozat beadásától számított egy éven belül le kell zárni az eljárást, illetve hogy az oklevél minősítésébe a szigorlat eredménye beszámít, a disszertáció beadását követően a 2016/2017. tanév előtt és után felvettek fokozatszerzési eljárása nem különbözik. Az eljárás részleteiről a Szabályzat a továbbiakban a doktori dolgozatról, a bírálatról és nyilvános vitáról szóló részben rendelkezik.

4.

A 2016/2017. tanévtől vagy ezt követően jogviszonyt létesítő doktorandusz fokozatszerzési eljárása

21. § (1) A tanulmányait a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktorandusz a doktori képzés során a komplex vizsgát követően a fokozatszerzési eljárásban a kutatási és disszertációs

szakasz teljesítésével vesz részt, amelynek célja a doktori fokozat megszerzése.

(2) A doktori képzésbe bekapcsolódhat az is, aki a fokozatszerzésre egyénileg készült fel, feltéve, hogy teljesítette a felvétel és a doktori képzés követelményeit. A képzés követelményeinek teljesítését a sikeres komplex vizsga igazolja, mellyel a hallgatói jogviszony létesül ebben az esetben. (Az egyéni felkészülő doktoranduszokra a szabályzat 15. §-ban foglaltak vonatkoznak.)

(3) A fokozatszerzési eljárásban a hallgatói jogviszony szünetelése legfeljebb két félév lehet, így a doktorandusz a kutatási és disszertációs szakaszban a jogviszonya időtartama alatt maximum hat félévet tölthet el.

(4) Annak a doktorandusznak, aki a doktori képzésben az előírt krediteket megszerezte, és az OTDI ezt ellenőrizte, a Kari Hivatal végbizonyítványt (abszolutórium) állít ki.

(5) A doktori fokozat megszerzésének feltételei:

- a) a doktori szabályzat alapján előírt kötelezettségek teljesítése;
- b) két idegen nyelv a tudományterület műveléséhez szükséges ismeretének e szabályzatban meghatározottak szerinti igazolása, amely siketek esetében a nem magyar jelnyelv ismeretének az igazolásával is történhet;
- c) az önálló tudományos munkásság, bemutatása cikkekkel, tanulmányokkal vagy más módon;
- d) a fokozat követelményeihez mért tudományos feladat önálló megoldása; értekezés bemutatása; az eredmények megvédése nyilvános vitában.
- e) A doktori értekezés benyújtásakor a tudományos munkásságot, illetve művészeti alkotótevékenységet igazoló művek rögzítése a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázisban (MTMT).

5.

A komplex vizsga

22. § (1) A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktoranduszokra az alábbi szabályok vonatkoznak.

(2) A komplex vizsgát – az Nftv. 72. § (5) bekezdésének megfelelően – az Országos Doktori Tanács által meghatározott elvek mentén szükséges megszervezni. A komplex vizsga követelményeit e szabályzat melléklete tartalmazza, és a doktori iskola a honlapján⁵ teszi közzé.

(3) A képzési és kutatási szakaszban résztvevő doktoranduszok komplex vizsgára jelentkezésének feltétele a doktori program képzési tervében meghatározott kreditek közül legalább 90 már teljesített kredit, beleértve valamennyi képzési kreditet. A komplex vizsgára bocsátás feltétele, hogy az aktuális félévben a doktorandusz a komplex vizsgára jelentkezéskor már meglévők mellé a képzési időtervben negyedik félévre ajánlott, és ezzel a program tantervének a képzési és kutatási szakaszra előírt valamennyi (120) kreditjét megszerezze.

A komplex vizsgára jelentkezéssel együtt a doktorandusz nyilatkozik szerzői adatainak nyilvántartásával kapcsolatban is.

A képzési és kutatási szakasz kihagyásával komplex vizsgára jelentkezők vizsgára bocsátásának feltétele a felvételi követelmények és a doktori iskola működési szabályzatában meghatározott feltételek teljesítése.

(4) A komplex vizsga egyes részei ugyanazon a napon zajlanak a tanév ütemezésében erre kijelölt időszakban.

(5) A komplex vizsgát nyilvánosan, bizottság előtt kell letenni. A bizottság legalább három tagból áll. A bizottsági tagok legalább egyharmada nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az Egyetemmel. A bizottság elnöke egyetemi tanár, habilitált egyetemi docens, habilitált főiskolai tanár, Professor Emeritus vagy a Magyar Tudományos Akadémia doktora címmel rendelkező oktató, kutató lehet. A bizottság valamennyi tagjának tudományos fokozattal kell rendelkeznie.

A bizottságnak nem lehet tagja a vizsgázó doktorandusz témavezetője, de a vizsgaeredmény kialakítását véleményével segíti. A bizottságnak nem lehet tagja a doktorandusz közeli hozzátartozója, továbbá az, akitől az ügy tárgyalagos elbírálása nem várható el.

(6) A komplex vizsga két részből áll:

I. Elméleti rész: amely során a doktorandusz a neveléstudomány szakirodalmában való

⁵ https://nevtudphd.pte.hu/sites/nevtudphd.pte.hu/files/files/komplex_vizsga_uj_20170917.pdf

tájékozottságáról, aktuális elméleti és módszertani ismereteiről ad számot, legalább két témakörből: általános neveléstudományi (A) és program-specifikus (nevelésszociológiai (B/1) vagy oktatástörténeti (B/2)) témakörökből. A komplex vizsga elméleti részében a beszámoltatás két tételsorból véletlenszerűen kiválasztott tételek alapján történik, a válaszokat a bizottság 1-5 fokozatú skálán pontozza. A vizsgarész akkor sikeres, ha a vizsgabizottság a doktorandusznak a megszerezhető pontszámok minimum 60 %-át, azaz a maximálisan megszerezhető 15 pontból legalább a 9 pontot megadta.

II. Disszertációs rész(C): A komplex vizsga második részében a vizsgázó előadás formájában ad számot saját kutatási területének szakirodalmi ismereteiről, beszámol a doktori témájában végzett kutatásainak eredményeiről, megjelent tudományos közleményeiről, ismerteti a doktori képzés második szakaszára vonatkozó kutatási tervét, valamint a disszertáció elkészítésének és az eredmények publikálásának ütemezését. A doktori iskola a komplex vizsga előkészületeihez a honlapon nyilvánosan hozzáférhető segédletet készített, ezt a szabályzat melléklete is tartalmazza. A doktori iskola szabályzatában határozza meg a komplex vizsga második részéhez előzetesen beadandó dokumentumok tartalmi és formai követelményeit, a benyújtásuk idejét és módját. A témavezetőnek a doktori iskola lehetőséget biztosít arra, hogy a DI vezetőjének felkérése nyomán, előzetesen írásban, és a vizsgán szóban is értékelje a vizsgázót. A szakbizottság a komplex vizsga saját kutatási/disszertációs részében 1-5 fokozatú skálán értékeli a doktorandusz teljesítményét, a maximálisan megszerezhető 15 pontból legalább 9 pontot, tehát az összpontszám minimum 60 %-át meg kell kapnia a vizsgázónak ahhoz, hogy a komplex vizsga e része sikeres lehessen.

(9) A komplex vizsga értékelése kétfokozatú, megfelelt vagy nem megfelelt minősítés lehet. Megfelelt minősítést akkor kaphat a doktorandusz, ha mind az elméleti részben, mind a tudományos vagy művészeti előrehaladásról való beszámolás során a megszerezhető pontszámok legalább 60%-át elérte. A komplex vizsga összesített eredményét a két vizsgarész százalékos eredményének számtani átlaga adja.

(10) A komplex vizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni. A vizsga eredményét az utolsó vizsgarész után kell kihirdetni.

(11) A doktorandusz a sikertelen komplex vizsgát egy alkalommal, ugyanazon vizsgaidőszakban ismételheti meg.

Amennyiben a vizsga két részéből az egyik sikeres volt, elegendő csak a sikertelen részből pótvizsgázni. A pótvizsga jegyzőkönyve ebben az esetben a sikeres rész jegyzőkönyvében foglaltakat is kell hogy tartalmazza, az összesített eredményt is a két sikeres vizsgarész számtani átlagával kell számítani.

6.

Kötelezettségek a komplex vizsgát követően

23. § (1) A doktorandusznak a sikeres komplex vizsgát követően maximum négy aktív félév alatt van lehetősége az abszolutórium kiadásához szükséges 240 kredit még hiányzó részét megszerezni. A doktori értekezés benyújtásának feltétele az abszolutórium megszerzése.

(2) A doktorandusznak a komplex vizsgát követően három éven belül a tudományterületi doktori szabályzatban meghatározottak szerinti doktori értekezést kell benyújtania. Ez a határidő a doktorandusz kérelmére a doktori iskola tanácsának és a tudományterületi doktori tanácsnak a határozatával legfeljebb egy évvel meghosszabbítható, amennyiben a doktorandusz ezen kötelezettségének szülés, továbbá baleset, betegség vagy más váratlan ok miatt, önhibáján kívül nem tud eleget tenni.

7.

A doktori értekezés (minden fokozatszerzési eljárásban)

24. § (1) A doktori téma olyan kutatási részterület, amely alkalmas arra, hogy kidolgozása folyamatában a doktorandusz – a témavezető irányításával – elsajátítsa a tudományos módszerek alkalmazását, értékelhető tudományos eredményhez jusson, és erről tudományos közlemények, tudományos előadások, majd doktori értekezés formájában bizonyosságot tegyen. A doktori témát

a doktori iskola tanácsa hagyja jóvá. A doktori téma kiírója az a tudományos fokozattal rendelkező oktató, illetve kutató, akinek témahirdetését a doktori iskola tanácsa jóváhagyta.

(2) A doktori értekezés a jelölt célkitűzéseit, új tudományos eredményeit, szakirodalmi ismereteit, kutatási módszereit bemutató, összefoglaló jellegű munka, amellyel bizonyítja, hogy a fokozat követelményeihez mért tudományos feladat önálló megoldására képes.

(3) Az értekezés formai követelményei: a mű címlapján fel kell tüntetni a szerzőt, a doktori iskolát, a témavezetőt vagy témavezetőket, a készítés helyét és idejét. Az értekezéshez tartalomjegyzék, magyar nyelvű összefoglaló és irodalomjegyzék tartozik. Ez utóbbiban szerepeltetni kell a jelölt értekezésben felhasznált tudományos közleményeit is. Az értekezéshez függelék (pl. fénykép-, dokumentumgyűjtemény stb.) tartozhat. Az idegen nyelvű összefoglaló angolul készül. Az értekezés fő szövegének terjedelme min. 120 oldal, és lehetőleg ne haladja meg a 180 oldalt. A terjedelemben nem számít bele a tartalomjegyzék, az irodalomjegyzék, a szövegközlés, a köszönetnyilvánítás és az ábrák, illusztrációk, rajzok vagy egyéb szemléltető anyagok (mellékletek, függelék), valamint a rezümé. Irányadó formai paraméterek (a terjedelemben fent megadott oldalszámok erre az esetre vonatkoznak): Times New Roman betűtípus, 12 pontos betűméret, másfeles sorköz, 2,5 cm-es, a bal oldalon 3 cm-es margó, oldalszámozás az oldalak alján, folyamatos számozással. Ezeknek a formai paramétereknek a betartása nem kötelező, csupán iránymutatásként, segítségül szolgál. A disszertáció tudományos mű, azaz feltétlenül tartalmaz hivatkozásokat, bibliográfiát/irodalomjegyzéket. A hivatkozástechnika lehetőleg az adott tudományterület, szakterület bevett gyakorlatát kövesse, mintául véve valamely elismert, meghatározó szakmai folyóirat (pl.: Magyar Pedagógia, Educatio, Pedagogiatörténeti Szemle stb.) jegyzetelési szabályzatát.

(4) Az értekezés benyújtásakor a doktorandusz vagy doktorjelölt nyilatkozik a bemutatott munka eredetiségéről, továbbá csatolja a témavezetője nyilatkozatát a dolgozat nyilvános vitára bocsátásának támogatásáról.

(5) A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévet megelőzően megkezdő doktoranduszok esetében az értekezést a fokozatszerzésre irányuló kérelem benyújtásával egyidejűleg vagy a kérelem elfogadását követő két éven belül a doktorjelöltnek a Doktori Irodában kell a megfelelő nyilatkozatokkal együtt beadni. A doktori értekezés benyújtásának feltétele továbbá, hogy a doktorjelöltnek nincs folyamatban ugyanezen tudományágban doktori fokozatszerzési eljárása, fokozatszerzési eljárásra való jelentkezését két éven belül nem utasították el, két éven belül nem volt sikertelenül zárult doktori védeke vagy öt éven belül nem vonták vissza doktori fokozatát. Ezen további feltételeknek való megfelelésről, továbbá arról, hogy a disszertáció önálló munka, az irodalmi hivatkozások egyértelműek és teljesek, a doktorjelölt írásban nyilatkozik a doktori értekezés benyújtásakor, illetve a fokozatszerzési eljárásra történő jelentkezéskor.

(6) A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktoranduszok esetében a doktorandusznak a komplex vizsgát követő három éven belül a szabályzatban meghatározottak szerinti doktori értekezést kell a Doktori Irodába benyújtania. A doktori értekezés benyújtásának feltétele az abszolutórium megszerzése. A doktori értekezés benyújtásának feltétele továbbá, hogy a doktori értekezés benyújtójának nincs folyamatban ugyanezen tudományágban doktori fokozatszerzési eljárása, illetve két éven belül nem volt sikertelenül zárult doktori védeke. Az ezen további feltételeknek való megfelelésről a doktori értekezés benyújtója írásban nyilatkozatot tesz a doktori értekezés benyújtásakor.

A doktori értekezés benyújtásakor minden esetben csatolni kell a témavezető nyilatkozatát arról, hogy a dolgozat nyilvános vitára bocsátását támogatja.

A dolgozat benyújtásának határideje különös méltánylást érdemlő esetekben (pl. szülés, baleset, betegség vagy más váratlan ok, amelyből kifolyólag a doktorandusz önhibáján kívül nem tud kötelezettségének időben eleget tenni), legfeljebb egy évvel meghosszabbítható a doktori iskola tanácsának határozatával.

(7) Az értekezéshez nyomtatott és elektronikus változatban is mellékelni kell az értekezés téziseit 20-20 példányban magyar és angol nyelven, oldalszámozással, borítóval ellátva. A doktori értekezés téziszfüzete az önálló tudományos munkásság eredményeit összefoglalóan mutatja be. Az eredményeket egységes, önmagában érthető rendszerben kell bemutatni, az új megállapításokat tételesen, a pályázó szakmai publikációira, illetve művészeti alkotásaira építve. A téziszfüzet utolsó oldalain fel kell tüntetni a disszertáció korábbi, a tématerülethez kapcsolódóan már megjelent vagy megjelenésre elfogadott műveinek pontos könyvészeti adatait.

(8) A doktori értekezés végső formába öntése előtt az OTNDI elővitát tart, az értekezés védekezéshez

kapcsolódó véleményeztetéséhez és nyilvános vitájához hasonló formában és keretek között. A 2016. szeptember 1. előtt felvett doktoranduszok elővitájára a szigorlat előtt kerül sor, a 2016 őszétől indult új, két szakaszos, 240 kredites rendszer képzési tervében a disszertációs szakasz utolsó félévében 10 kreditet épített be az OTDI a (legalább 80 %-os készülségi fokon álló) disszertációs fejezetek megvitatásához a Disszertációs fejezetek című tantárgy keretében. Az előzetes vitát a doktori iskola tanácsa szervezi meg.

(9) Az értekezés végleges változatának benyújtásakor a doktori iskola tanácsa javaslatot tesz a tudományterületi doktori tanácsnak a bírálóbizottságra. Amennyiben a bírálóbizottság formai összetétele a jogszabályi előírásoknak megfelel, úgy a BTDT a javaslatot változtatás nélkül elfogadja, ellenkező esetben módosítást kér a doktori iskolától. (A BTDT a doktori iskolák, programok szakmai kompetenciáját maximálisan tiszteletben tartja, kizárólag formai szempontok szerint ítéli meg az előterjesztéseket és hozza meg döntését.) A szakbizottságok hivatalos kijelölése után a továbbiakban a BTDT határozatára hivatkozva a doktori iskola vezetője jár el.

8.

A bírálati eljárás és a nyilvános vita (minden fokozatszerzési eljárásban)

25. § (1) Az értekezést bírálóbizottság előtt, nyilvános vitában kell megvédeni. A doktori értekezés nyilvános vitájának lebonyolítására, valamint az értekezés elfogadásáról való döntéshozatalra és a nyilvános védés értékelésére a doktori iskola javaslatára a tudományterületi doktori tanács bírálóbizottságot hoz létre. A bírálóbizottság elnökből, a két bírálóból és további kettő tagból áll. A bizottság elnöke egyetemi tanár, habilitált egyetemi docens, habilitált főiskolai tanár, Professor Emeritus vagy a Magyar Tudományos Akadémia doktora címmel rendelkező oktató, kutató lehet. A bizottság minden tagja tudományos fokozattal rendelkezik, akiknek legalább egyharmada, illetve legalább az egyik bíráló külső szakember, aki nem áll az Egyetemmel foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban.

Nem lehet a bizottság tagja a doktori értekezés benyújtójának témavezetője, sem közeli hozzátartozója.

Egy személy egy fokozatszerzési eljárásban csak egy minőségben vehet részt, tehát nem lehet a védési bizottság tagja, aki korábban a szigorlati bizottságban tag volt.

(2) A kijelölt és a BTDT döntése alapján és felhatalmazásával a doktori iskolavezető által felkért hivatalos bírálók a feladatot 15 napon belül indokolás nélkül visszautasíthatják.

A bírálóbizottság összetételével szemben 8 napon belül a jelölt – kizárólag összeférhetetlenség vagy elfogultság esetén – a doktori tanácsnál írásban kifogást emelhet.

(3) A két bíráló az értekezés benyújtásától számított, a szorgalmi időszakra eső két hónapon belül írásos bírálatot készít az értekezésről és nyilatkozik, hogy javasolja-e annak nyilvános védésre kitűzését.

Az értekezés csak két támogató javaslat esetén bocsátható nyilvános vitára. Ha az egyik bíráló javaslata nemleges, a doktori tanács harmadik bírálót is felkér. Ebben az esetben a bíráló bizottság tagjainak száma hatra emelkedik.

Két elutasító bírálat esetén ugyanazon doktori témában új doktori értekezés benyújtása leg hamarabb két év elteltével, legfeljebb egy alkalommal kezdeményezhető.

(4) A bírálatban részletezni kell az értekezés tartalmi és formai erényeit, hibáit, külön kitérve arra, hogy a tézisekben ismertetett, a doktori értekezés benyújtója által elért új, saját tudományos eredmények elfogadhatók-e. A bírálóknak nyilatkozniuk kell arról, hogy javasolja-e az értekezés elfogadását és a doktori fokozat megítélését a doktori értekezés benyújtójának. A bírálatban kérdéseket lehet intézni a doktori értekezés benyújtójához.

(5) Az aláírt bírálatokat elektronikusan vagy nyomtatott formában a szakmailag illetékes doktori iskola tanácsának kell megküldeni. A doktori értekezés benyújtója a bírálatokat írásban kézhez kapja, az azokban feltett kérdésekre legalább tíz nappal a nyilvános vita előtt írásban válaszol. A választ a szakmailag illetékes doktori iskola tanácsához kell eljuttatnia.

(6) Az értekezést a két támogató bírálat beérkezésétől számított szorgalmi időszakra eső két hónapon belül kell nyilvános vitára bocsátani. A vitára az eljáró bizottság egyetértésével és szakértő hallgatóság részvételének biztosítása mellett vizsgaidőszakban és oktatási szünetekben is sor kerülhet.

A doktori iskola gondoskodik arról, hogy az értekezésbe, a bírálatokba és a válaszokba a

bírálóbizottság tagjai betekintést nyerhessenek. A bírálatokban feltett kérdésekre a doktori értekezés benyújtója a védés során – a nyilvános vitában – szóban válaszol.

26. § A vitát legalább egy héttel annak kitűzött időpontja előtt a doktori hirdetőtáblán, a kari hírlevélben / kari / doktori iskolai honlapon, az ODT honlapján, és a vita helyszínén is meg kell hirdetni. A doktori iskola tanácsa dönthet a sajtóban meghirdetésről is.

27. § (1) A vitát a bírálóbizottság elnöke vezeti.

(2) A nyilvános vita kezdetén az elnök megállapítja a határozatképességet, amelyhez a bíráló bizottság legalább négy tagjának, köztük legalább egy külső szakembernek a jelenléte szükséges. A vita akkor folytatható le, ha legalább az egyik bíráló jelen van és a másik bíráló írásban nyilatkozott, hogy a kérdéseire adott válaszokat elfogadja.

(3) A nyilvános vita keretében a doktori értekezés benyújtója szabad előadásban ismertetheti értekezésének téziseit, majd a bírálók írásos, illetve a bizottsági tagok, a bírálók és a jelenlévők felmerülő kérdéseire, észrevételeire válaszol. A doktori értekezés benyújtója kérelmére, a bírálóbizottság támogató véleménye alapján és a tudományterületi doktori tanács jóváhagyásával zárt védés tartható, ha a doktori értekezés szabadalmi eljárással érintett vagy nemzetbiztonsági okból minősített adatot tartalmaz.

(4) A vita elnök általi lezárása után a bizottság zárt ülésen, titkos szavazással, (amelyre az egyetemi doktori szabályzat 1-5 közötti pontozást ajánl) pontozással dönt az értekezés elfogadásáról, amihez a bizottság jelenlévő tagjai által adható pontszámok 60 %-a szükséges. Az eredményesen megvédett értekezés minősítése: summa cum laude (85 % felett), cum laude (71-85 %), rite (60 %-70 %). Az értekezés 60 % alatti értékelése esetén az értekezés megvédése eredménytelen. Az elnök a nyilvános vita eredményét a szavazás után nyilvánosan kihirdeti és indokolja.

Sikeres védés esetén a doktori iskola tanácsának előterjesztése alapján a tudományterületi doktori tanács javaslatot tesz az EDT-nek a doktori fokozat odaítélésére és az oklevél minősítésére. Sikertelen védés esetén a doktori iskola tanácsa a fokozatszerzési eljárás lezárásának szükségességéről írásban értesíti a jelöltet és a BTDT-t, az Országos Doktori Tanács honlapján a védés sikertelenségét rögzíti. A BTDT az eljárás lefolytatásának szabályosságát ellenőrzi, a fokozatszerzési eljárást lezárja.

(5) A védésről és a bizottság döntéséről jegyzőkönyvet kell felvenni. A doktori szigorlat és védés eredményéről az Egyetem – kérelemre – igazolást ad, jelezve abban, hogy az igazolás nem jelenti a doktori fokozat odaítélését.

(6) Sikertelen védés esetén ugyanazon doktori témában új doktori értekezés benyújtása leghamarabb két év elteltével, legfeljebb egy alkalommal kezdeményezhető.

(7) A fokozatszerzési eljárást az értekezés benyújtását követő egy éven belül be kell fejezni azoknak a doktorjelölteknek az esetében, akik 2016. szeptember 1-jét megelőzően doktorandusz hallgatói vagy doktorjelölti jogviszonyban álltak.

(8) A doktori fokozat a doktori tanács előterjesztése után az Egyetemi Doktori Tanács határozata alapján vonható vissza, amennyiben megállapításra kerül, hogy a doktori fokozat odaítélésének feltételei nem teljesültek.

9.

A doktori értekezés nyilvánossága

28. § (1) A doktori értekezés és annak tézisei mindenki számára nyilvánosan megtekinthetők. A doktori értekezés és annak tézisei elektronikus, illetve nyomtatott formában való nyilvántartásáról, teljes terjedelmű nyilvánosságra hozataláról a doktori iskola az Egyetemi Könyvtár és Tudásközponttal együttműködésben gondoskodik, oly módon, hogy a doktori értekezés és tézisei egy nyomtatott és egy elektronikus adathordozón rögzített példányát a (2), (3), (4), és (5) bekezdésben meghatározott módon elhelyezik.

(2) A doktori értekezés és annak tézisei nyilvántartását és teljes szövegű tárolását elektronikus formában külön adatbázisban, az Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont által üzemeltetett Pécsi Egyetemi Archívum (PEA) doktori repozitóriumában kell elvégezni. A doktori repozitórium feltöltéséről a védési eljárást megelőzően a doktori iskola gondoskodik. Az adatokat, valamint a

doktori értekezés és annak tézisei teljes szövegét az Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont – adatgondozást követően – elhelyezi a PEA „Védés előtt álló disszertációk” gyűjteményében.

(3) A repozitóriumban történő elhelyezés mellett, a disszertációt a nyilvános védés nyelvén, a téziseket magyar és angol nyelven az Egyetem honlapján, illetve a www.doktori.hu honlapon megadott cím megadásával mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni.

(4) A védési folyamat lezárulta után az Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont – az EDT hivatalos értesítése alapján – elhelyezi a disszertációt és téziseit a PEA megfelelő doktori iskolai gyűjteményében és a disszertációt DOI-azonosítóval látja el, amely a repozitóriumra mutató linken keresztül mindenki számára hozzáférhetővé válik.

(5) Szabadalmi, oltalmi eljárással érintett doktori értekezés esetén a doktori értekezés és a doktori tézisek nyilvánosságra hozatala a doktorjelölt kérelmére, a bírálóbizottság támogató véleménye és a tudományterületi doktori tanács jóváhagyásával legfeljebb a szabadalom, illetve oltalom bejegyzésének időpontjáig elhalasztható. Nemzetbiztonsági okból minősített adatot tartalmazó doktori értekezést és doktori téziseit a minősítés időtartamának letelte után kell nyilvánosságra hozni.

10.

Az önálló tudományos munkásság

29. § (1) A doktorandusz a doktori témájában végzett kutatásainak eredményeiről tudományos közleményekben számol be. A doktori iskola működési szabályzata tartalmazza, hogy a doktori értekezés benyújtójának az értekezés beadásakor milyen – már megjelent vagy közlésre elfogadott – tudományos közleményekkel kell rendelkeznie.

Publikációs követelmények: A védés előtt a doktorjelöltnek doktori képzés minőségének fenntartása érdekében minimálisan öt, saját tudományos eredményeket tartalmazó közleménnyel kell rendelkeznie. Ezek között lennie kell legalább egy-egy

a) idegen nyelvű/nemzetközi publikációnak

b) elismert hazai folyóiratban megjelent publikációnak.

Ez utóbbi ponthoz kapcsolódóan a tudományterületenként elfogadható folyóiratok kiválasztásakor a Magyar Tudományos Akadémia tudományos bizottságainak elfogadott, és az MTA honlapján közzétett folyóiratok listáját tartjuk irányadónak: Az MTA II. Osztálya Pedagógiai Tudományos Bizottsága által elfogadott folyóiratlisták elérhetők itt: <http://mta.hu/doktori-tanacs/a-ii-osztaly-doktori-kovetelmenyrendszer-105379>

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat a 2019/2020. tanévben felvettekre kell először alkalmazni. A korábban felvetteknek a doktori iskola működési szabályzata szerinti, 2001-től három évente meghatározott, közlési hely és szám szerinti szakmai igényeknek megfelelő – megjelent vagy közlésre elfogadott – tudományos közleményekkel kell rendelkezniük a doktori értekezés beadásakor.

(3) A közleményeknek társszerzői is lehetnek, közöttük a doktorandusz témavezetője is. Ha a közleményben két doktorandusz is szerző, úgy a témavezetőnek kell nyilatkoznia, hogy az értekezésben felhasznált eredmények mennyiben tükrözik az adott jelölt hozzájárulását.

(4) A doktorandusznak a publikációinál minden esetben meg kell jelölnie, mely doktori iskolában, és mely doktori iskolához tartozó képzésben vesz részt és ki a témavezetője.

11.

Az idegen nyelvek ismerete

30. § A BTK KDHT és a BTDT határozata alapján a nyelvi követelmények a következők:

(1) A felvételhez szükséges nyelvvizsga feltétel a 2006/2007-es tanévtől: legalább B2 szintű komplex (középfokú C típusú) állami vagy azzal egyenértékű akkreditált nyelvvizsga elsősorban az alábbi nyelvek valamelyikéből: angol, német, orosz, francia, spanyol, olasz, portugál, kínai, japán. A tudományterületi doktori tanács, a doktori iskola tanácsának javaslatára, kivételes esetekben elfogadhat a kutatási témához szükséges más idegennyelv-ismeretet igazoló nyelvvizsga-bizonyítványt vagy azzal egyenértékű dokumentumot is.

A felvételihez szükséges nyelvvizsgaként kizárólag csak az erről szóló hatályos kormányrendelet szerinti, akkreditált nyelvvizsgaközpontban szerzett nyelvvizsga, vagy a rendelet hatálybalépését megelőzően kibocsátott állami nyelvvizsga-bizonyítvány, illetve a rendelet szerint azzal

egyenértékűnek elismert egyéb oklevél fogadható el. (A kormányrendelet hatálybalépése előtt nyelvvizsgával egyenértékűnek minősített okiratok – amennyiben azok nem szerepelnek a jelenleg hatályos rendeletben is – nem fogadhatók el első nyelvvizsgaként.)

Siket doktorjelölt esetében a nem magyar jelnyelv ismeretét igazoló dokumentum is elfogadható nyelvvizsgaként.

(2) A nyelvvizsga szintje alóli mentesítés a doktori képzés tekintetében nem illeti meg a doktori képzésre jelentkező hallgatót, a doktorandusz hallgatót és a doktorjelöltet. Azonban a nyelvvizsga egy része alóli mentesség a szakértői véleményben megállapítottak szerint megilleti a fogyatékkal élő vagy sajátos nevelési igényű doktori képzésre jelentkező hallgatót, a doktorandusz hallgatót és a doktorjelöltet.

(3) A fokozatszerzéshez előírt második nyelvvizsga minimumkövetelménye legalább alapfokú „C” típusú akkreditált nyelvvizsga vagy a hatályos kormányrendelet által (egyedi esetekben a korábban hatályon kívül helyezett miniszteri rendeletek által) azzal egyenrangúnak elismert egyéb oklevél, vagy a Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Karon szervezett „lektorátusi” doktori szaknyelvi vizsga valamely, a tudományos közlemények számára elfogadott nyelvből. A második nyelvvizsgához szükséges nyelvek körét a doktori iskola/program – a kutatott diszciplína tekintetében – határozhatja meg.

2016/2017. tanévet megelőzően már jogviszonyban lévőknek a második nyelvvizsgát legkésőbb a dolgozat beadásáig kell igazolniuk.

A 2016/2017. tanévben vagy ezt követően jogviszonyt létesítettek esetében a második nyelvvizsga-bizonyítványt vagy a nyelvvizsgán történő sikeres részvétel igazolását lehetőleg az abszolutórium kiadásáig vagy a doktori iskola külön engedélyével a dolgozat beadásáig kell bemutatni annak érdekében, hogy a fokozatszerzési eljárás zárása után a PhD-oklevél kiadásának már ne legyen akadálya.

(4) A 2006/2007. tanévnél korábban felvételt nyert doktoranduszokra, akik nem a felsorolt nyelvekből szerzett nyelvvizsgával nyertek felvételt a képzésre, a következő vonatkozik: Disszertációjuk kapcsán különös gonddal kell bírálni a szakmai színvonalat, különös tekintettel a publikációk mennyiségére és minőségére (idegen nyelvű publikáció stb.).

A második idegen nyelvből szükséges komplex alapfokú állami vagy azzal egyenértékű akkreditált nyelvvizsga esetében pedig elvárható, hogy az valamely, a tudományos közlemények számára elfogadott világnyelvből legyen.

(5) Határon túli magyar doktoranduszoknál második nyelvként az anyaország nem-magyar hivatalos nyelve elfogadható, amennyiben ez irányú nyelvismeretét nyelvvizsgával egyenértékű dokumentummal vagy bármilyen hitelt érdemlő módon igazolni tudja.

(6) Amennyiben a jelölt anyanyelve nem magyar, azt az adott nyelv követelményszintjének teljesítéseként kell elfogadni.

12.

A doktori fokozat odaítélése, minősítése

31. § (1) A doktori fokozat odaítéléséről, a fokozat minősítéséről, a doktori oklevél tartalmáról, a doktoravatásról és a kitüntetéses doktorrá avatásról a Pécsi Tudományegyetem doktori szabályzata rendelkezik. A doktori fokozat odaítélésére a doktori iskola és a tudományterületi doktori tanács tesz javaslatot az Egyetemi Doktori Tanácsnak.

(2) A 2016/2017. tanév előtt már jogviszonyban lévők fokozatszerzési eljárása akkor sikeres, ha a jelölt az adott doktori program publikációs követelményeit maradéktalanul teljesítette, doktori szigorlatát letette, a doktori értekezését sikeresen megvédte és a nyelvi követelmények teljesítését igazolja.

A doktori (PhD) fokozat minősítését a szigorlat eredményének 30 %-os és a nyilvános vita eredményének 70 %-os figyelembevételével kell kiszámítani. A fokozat minősítése: summa cum laude (85 % felett), cum laude (71-85 %), rite (60 %-70 %).

(3) A 2016/2017. tanévben vagy ezt követően jogviszonyt létesített doktorandusz fokozatszerzési eljárása akkor sikeres, az adott doktori program publikációs követelményeit maradéktalanul teljesítette, a doktori értekezését sikeresen megvédte és a nyelvi követelmények teljesítését igazolja. Esetükben a doktori fokozat minősítése a nyilvános vita minősítésével azonos.

13.

Külföldön szerzett tudományos fokozat honosítása

32. § (1) A honosítási eljárást az Egyetem a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény rendelkezései alapján folytatja le, azaz a külföldi oklevél jogi hatályát az általa kiállított oklevél jogi hatályával azonosnak nyilvánítja (honosítja). A külföldi oklevelek által tanúsított tudományos fokozat honosítása azon felsőoktatási intézmény feladata, amely a külföldi oklevélnek megfelelő tudományágban vagy művészeti ágban doktori fokozat odaítélésére jogosult. Az Egyetem a tudományos fokozat honosításáról rendelkező határozatban feljogosítja a kérelmezőt a doktori cím használatára.⁶

(2) Az EDT a tudományterületi, illetve a tudományági doktori tanács (doktori iskola vagy program tanácsa) javaslatára doktori fokozatként honosíthatja a külföldön szerzett tudományos fokozatot akkor, ha a tudományos fokozat megszerzésének követelményei megfelelnek, vagy kiegészítő feltételek előírásával és azok teljesítésével megfeleltethetők a doktori fokozat megszerzéséhez előírt követelményeknek. A honosított fokozatnak nincs minősítése.

(3) A személyi adatait hatósági igazolvánnyal igazoló kérelmező megjelölheti, mely oklevéllel egyenértékű oklevélként kéri a honosítást. A tagállam állampolgárának nem minősülő, magyar állampolgársággal nem rendelkező személy akkor jogosult oklevele honosíttatására, ha keresőtevékenység folytatása vagy családi együttélés biztosítása céljából kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkezik. A honosítás a külföldi oktatási intézmény jogállása, az oklevél jogi hatálya, a tanulmányi idő, valamint a tanulmányi és a vizsgakövetelmények alapján történik. Ha a kérelmező képzése és a megfelelő hazai képesítéshez vezető képzés között alapvető különbség van, az EDT a külföldi tudományos fokozat honosítását feltételekhez (doktori szigorlat, a doktori értekezés megvédése stb.) kötheti. A részletes szabályokat az EDT ügyrendje, és a tudományterületi doktori tanács honosítási eljárási rendje tartalmazza.⁷

Jogorvoslat

33. § (1) A doktorandusz az Nftv. 57. §-ában foglalt rendelkezéseknek megfelelően az Egyetem döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet az Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának 5. sz. mellékletét képező Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 12. §-ában foglaltak szerint.

(2) A doktori iskola döntése elleni fellebbezést először a BTDT, a BTDT döntése elleni fellebbezést az EDT vizsgálja felül.

A HABILITÁCIÓS ELJÁRÁS

34. § Az OTNDI-re is érvényes szabályzatok közül a habilitációs eljárások rendjét, a habilitált doktori cím megszerzésének feltételeit a PTE EHSZ és a PTE BTK Habilitációs Szabályzata határozza meg.

A PTE EHSZ dokumentuma itt található:

http://www.ptes.hu/files/tiny_mce/File/szabalyzatok/48mell-habilitaciosszabalyzat20130620.pdf

A PTE BTK Habilitációs Szabályzata az alábbi honlapon található:

http://btk.ptes.hu/sites/btk.ptes.hu/files/2020-11/BTK_habil_szab_20181217.pdf

Kelt: Pécs, 2020. november 15.

Ambrusné Prof. Dr. Kéri Katalin s.k.

OTDI iskolavezető

⁶ A PTE doktori szabályzat 2020. június 18-tól hatályos változatából átemelve

⁷ A PTE doktori szabályzata 2020. június 18-tól hatályos változata alapján

Mellékletek

Az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola Tanácsának tagjai:

elnök:

Ambrusné Prof. Dr. Kéri Katalin, iskolavezető, a BTDT neveléstudományok
tudományági képviselője, az Oktatástörténet Program vezetője
állandó helyettes: Dr. Cserti Csapó Tibor (törzstag)

szavazati jogú tagok:

Prof. emer. Dr. Forray R. Katalin, a Nevelésszociológia Program vezetője
Az OTNDI törzstagjai

tanácskozási jogú tagok:

1-1 fő doktorandusz a két program képviselőjében
az OTNDI titkára

KÉPZÉSI PROGRAM

A KÉPZÉS ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

A PTE BTK „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskolában a **2016 szeptemberétől felvett** hallgatóknak a képzésben, 8 beiratkozott félév alatt **240 kreditet** kell teljesíteniük, a fokozatot pedig legkésőbb öt év alatt kell megszerezniük. *(A részletes szabályozásról lásd a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 53.§-t, illetve a doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet 11-17 §-ait)*

A KÉPZÉS KÉT SZAKASZA

I. Képzési és kutatási szakasz

II. Kutatási és disszertációs szakasz

Az első szakaszt komplex vizsga követi, amelynek sikeres letétele a második szakasz megkezdésének **feltétele**. A negyedik félév végén, a képzési és kutatási szakasz lezárásaként és a kutatási-disszertációs szakasz megkezdésének feltételeként előírt komplex vizsga során a vizsgabizottság a tanulmányi és kutatási előmenetelt értékeli. A doktorandusznak a komplex vizsgát követő **három éven belül** be kell nyújtania doktori értekezését.

Tanóra rendszerű oktatásra csak az első, képzési és kutatási szakaszban kerül sor, a második szakasz a kutatások kivitelezésére, témavezetői és egyéb szakmai konzultációkra, a publikációs tevékenység megvalósulására szolgál. **A nyolc félév minimális kutatási kreditszáma (pontszáma) 70 pont.**

KREDITELOSZTLÁS

I. Képzési és kutatási szakasz: Tantárgyi követelmények: 85 kredit Kutatás és publikálás (kutatási terv, konferencia-részvétel, publikációk): 25 kredit A hallgató oktatási vagy további publikációs tevékenysége: 10 kredit **Összesen 120 kredit.**

A komplex vizsga nem kreditálható, ellenben a továbbhaladás feltétele. A komplex vizsga értéke (maximum 30%-os arányban) figyelembe vehető a fokozat minősítésében.

II. Kutatási és disszertációs szakasz Tantárgyi követelmények: 0 kredit Konzultáció az oktatókkal, a témavezetővel, más kutatótársakkal: 40 kredit Kutatás publikálása (tanulmányok, könyvfejezetek, kutatási beszámolók stb.) 40 kredit

Egyéb tudományos tevékenység: 20 kredit

Disszertációs fejezet védele: 10 kredit

A hallgató oktatási vagy további publikációs tevékenysége: 10 kredit **Összesen 120 kredit.**

Mintatanterv

K: Kötelező

KV: Kötelezően választható

SZV: Szabadon választható

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Tárgyak, kreditjelleg				Tárgyak, kreditjelleg			
Közös	4x5	4x5	3x5	2x5	ninc	0	0
beveze	kredit	kredit	kredit	kredit (10	s	kredit	kredit
tő	(20	(20	(15	kredit)			
tanulm	kredit)	kredit)	kredit)				
ányok							

K

Egyes progra mokho z tartozó tárgya k	1x5 kredit (5 kredit)	1x5 kredit (5 kredit)	1x5 kredit (5 kredit)	1x5 kredit (5 kredit)	Kut atás és tém ave zető i kon zult áció K	2x5 kredit (10 kredit)	2x5 kredit (10 kredit)	2x5 kredit (10 kredit)	2x5 kredit (10 kredit)
Kutatás, publikálás K	5 kredit	5 kredit	5 kredit	5 kredit	10 kredit	Disszertáció s fejezetek védése K	10 kredit	10 kredit	10 kredit
Oktatási tevékenység SZV	5 kredit	5 kredit	Publikálás KV	10 kredit	10 kredit	10 kredit	10 kredit	10 kredit	10 kredit
Kutatás, publikálás SZV	5 kredit	5 kredit	Egyéb tudományos tevékenység g KV	5 kredit	5 kredit	5 kredit	5 kredit	5 kredit	5 kredit
Oktatási tevékenység SZV			5 kredit			5 kredit			
Publikálás; egyéb tudományos tevékenység SZV			5 kredit			5 kredit			
Összes	30	30	30	30	30	30	25	35	

en

KÉPZÉSI ÉS KUTATÁSI SZAKASZ

A doktori képzésnek ebben a szakaszában a doktorhallgatók olyan kötelező kurzusokat teljesítenek, melyek során megismerkednek a neveléstudományok több területével, ezek legújabb eredményeivel és törekvéseivel. Kiemelten fókuszba kerül a Doktori Iskola programkínálatának megfelelően a nevelés- és oktatástörténeti, valamint a nevelésszociológiai és romológiai tudományterület bemutatása. A mindkét program hallgatói számára kötelező *közös bevezető tanulmányok* tantárgyi blokkon végighúzódnak a kutatás-módszertani tárgyak csoportja is.

A képzésnek ebben a szakaszában valamennyi félévben van egy-egy olyan, *program-specifikus kutatószeminárium* is, amelyek segítségével a hallgatók még jobban elmélyíthetik doktori témájuk kutatását.

A képzési szakaszhoz kapcsolódóan, az első négy félév során a doktorhallgatók olyan kutatási krediteket is teljesítenek, amelyek szakmai-tudományos konzultációk teljesítése, kutatási terv és disszertációs fejezetek, fejezet-részletek elkészítése, publikálás, konferencia-előadás és (választható módon) felsőoktatási órátartás alapján ismerhetők el.

I. félév

Közös bevezető tanulmányok:

A neveléstudomány rendszere

Nevelésszociológia

Nevelés- és művelődéstörténet
A pedagógiai kutatás módszerei

Programspecifikus tárgyak:

Oktatástörténeti Program:

Neveléstörténeti kutatószeminárium I.

Nevelésszociológia Program:

Nevelésszociológiai kutatószeminárium I.

II. félév

Közös bevezető tanulmányok:

Pszichológia a neveléstudományban

Romológia a társadalomtudományi diskurzusokban

Pedagógiai elméletek története, nevelésfilozófia

Pedagógiai információforrások

Programspecifikus tárgyak:

Oktatástörténeti Program:

Neveléstörténeti kutatószeminárium II.

Nevelésszociológia Program:

Nevelésszociológiai kutatószeminárium II.

III. félév

Közös bevezető tanulmányok:

Az oktatáspolitikai és oktatás-gazdaságtan alapkérdései, rendszere

A társadalmi esélykülönbségek nevelés- és oktatásszociológiai alapjai

A neveléstudomány szaknyelve

Programspecifikus tárgyak:

Oktatástörténeti Program:

Neveléstörténeti kutatószeminárium III.

Nevelésszociológia Program:

Nevelésszociológiai kutatószeminárium III.

IV. félév

Közös bevezető tanulmányok:

Összehasonlító neveléstudomány

A pedagógia problémátörténeti alapjai

Programspecifikus tárgyak:

Oktatástörténeti Program:

Neveléstörténeti kutatószeminárium IV.

Nevelésszociológia Program:

Nevelésszociológiai kutatószeminárium IV.

KUTATÁSI ÉS DISSZERTÁCIÓS SZAKASZ

A doktori képzés során a komplex vizsgát követően a fokozatszerzési eljárásban a doktorhallgató a kutatási és disszertációs szakaszt teljesíti, melynek célja a doktori (PhD) fokozat megszerzése. A kutatási és disszertációs szakasz – és egyben maga a doktori képzés – (az előírt kreditek megszerzését és a műhelyvitát követően) az **abszolutorium** megszerzésével fejeződik be. Egyéni felkészülők esetében a szabályzatban előírt felvételt követő komplex vizsga a kutatási és

disszertációs szakasz első félévéhez tartozik.

KURZUSLEÍRÁSOK

I. Kutatás, témavezetői konzultáció

Kurzustípus: kötelező

Mintatanterv: 1-8. félév

Kredit: 5-15

Teljesítés: beszámoló a kutatómunka előrehaladásáról, rendszeres konzultáció a témavezetővel (témavezetői aláírás)

II. Publikálás: a doktori kutatáshoz kapcsolódó tudományos eredmények közzététele hazai és külföldi folyóiratokban, lektorált könyvekben. A részletes szabályozást erről a DI SZMSZ-e tartalmazza.

Kurzustípus: kötelező

Mintatanterv: 1-8. félév

Kredit: 5-15

Teljesítés: publikálás (témavezetői aláírás)

III. Egyéb tudományos tevékenység

Előadás tartása konferencián magyar nyelven Magyarországon

Előadás tartása konferencián idegen nyelven Magyarországon

Előadás tartása konferencián magyar nyelven külföldön

Előadás tartása konferencián idegen nyelven külföldön

Poszter-bemutató magyar vagy idegen nyelven

Tudományos (kutatói) pályázat előkészítése

Helyi/regionális konferencia szervezése

Országos konferencia szervezésében való közreműködés

Nemzetközi konferencia szervezésében való közreműködés

Szakmai/kutatói műhely szervezése

Szakmai műhely tevékenységében való részvétel

Folyóirat szerkesztőségében való részvétel

Kiadványszerkesztés

Kurzustípus: kötelezően választható

Mintatanterv: 4-8. félév

Kredit: 5-15

Teljesítés: megvalósítás (témavezetői aláírás)

IV. Oktatási tevékenység

A doktorhallgató a doktori képzésben való részvétele mellett más felsőoktatási képzésekben oktatói feladatot is elláthat:

Heti 2x45 perces felsőoktatásban hirdetett kurzus tartása magyar nyelven

Heti 2x45 perces felsőoktatásban hirdetett kurzus tartása idegen nyelven

Szakdolgozati/portfólió-készítési kurzus tartása magyar nyelven

Szakdolgozati/portfólió-készítési kurzus tartása idegen nyelven

Kurzustípus: szabadon választható

Mintatanterv: 3-6. félév

Kredit: 5

Teljesítés: az oktatási tevékenység megvalósulása (a tantárgyfelelős aláírása)

MINTATANTERV
 „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola

TANTÁRGY CÍME	KREDIT ÉRTÉK	FÉLÉV SZÁMA	KÖTELEZŐSÉG/ VÁLASZTHATÓSÁG	KÖVETELMÉNY
A neveléstudomány rendszere	5 kr	I.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
Nevelésszociológia	5kr	I.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
Nevelés- és művelődéstörténet	5kr	I.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
A pedagógiai kutatás módszerei	5kr	I.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
Neveléstörténeti kutatószeminárium I.	5kr	I.	kötelező (oktatástörténet programon lévőknek)	gyakorlati jegy
Nevelésszociológiai kutatószeminárium I.	5kr	I.	kötelező (nevelésszociológia programon lévőknek)	gyakorlati jegy
Kutatás, publikálás I.	5kr	I.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Pszichológia a neveléstudományban	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
Romológia a társadalomtudományi diskurzusokban	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
Pedagógiai elméletek története, nevelésfilozófia	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
Pedagógiai információforrások	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
Neveléstörténeti kutatószeminárium II.	5 kr	II.	kötelező (oktatástörténet programon lévőknek)	gyakorlati jegy
Nevelésszociológiai kutatószeminárium II.	5 kr	II.	kötelező (nevelésszociológia programon lévőknek)	gyakorlati jegy
Kutatás, publikálás II.	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Az oktatáspolitikai és oktatás-gazdaságtan alapkérdései, rendszere	5 kr	III.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
A társadalmi esélykülönbségek nevelés- és oktatásszociológiai alapjai	5kr	III.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
A neveléstudomány szaknyelve	5kr	III.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium

Neveléstörténeti kutatószeminárium III.	5kr	III.	kötelező (oktatástörténet programon lévőknek)	gyakorlati jegy
Nevelésszociológiai kutatószeminárium III.	5kr	III.	kötelező (nevelésszociológia programon lévőknek)	gyakorlati jegy
Kutatás, publikálás III.	5kr	III.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Oktatási tevékenység	5 kr	III.	szabadon választható	gyakorlati jegy
Kutatás, Publikálás	5 kr	III.	szabadon választható	gyakorlati jegy
Összehasonlító neveléstudomány	5 kr	IV.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
A pedagógia problématörténeti alapjai	5kr	IV.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
Neveléstörténeti kutatószeminárium IV.	5kr	IV.	kötelező (oktatástörténet programon lévőknek)	gyakorlati jegy
Nevelésszociológiai kutatószeminárium IV.	5kr	IV.	kötelező (nevelésszociológia programon lévőknek)	gyakorlati jegy
Kutatás, publikálás IV.	10 kr	IV.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Oktatási tevékenység	5 kr	IV.	szabadon választható	gyakorlati jegy
Kutatás, Publikálás	5 kr	IV.	szabadon választható	gyakorlati jegy
Komplex Vizsga				
Kutatás és témavezetői konzultáció I.	5 kr	V.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Kutatás és témavezetői konzultáció II.	5kr	V.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Publikálás I.	10 kr	V.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Egyéb tudományos tevékenység I.	5kr	V.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Oktatási tevékenység	5 kr	V.	szabadon választható	gyakorlati jegy
Kutatás, publikálás, egyéb tudományos tevékenység	5 kr	V.	szabadon választható	gyakorlati jegy
Kutatás és témavezetői konzultáció III.	5 kr	VI.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Kutatás és témavezetői konzultáció IV.	5kr	VI.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Publikálás II.	10 kr	VI.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Egyéb tudományos tevékenység II.	5kr	VI.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy

Oktatási tevékenység	5 kr	VI.	szabadon választható	gyakorlati jegy
Kutatás, publikálás, egyéb tudományos tevékenység	5 kr	VI.	szabadon választható	gyakorlati jegy
Kutatás és témavezetői konzultáció V.	5 kr	VII.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Kutatás és témavezetői konzultáció VI.	5kr	VII.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Publikálás III.	10 kr	VII.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Egyéb tudományos tevékenység III.	5kr	VII.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Kutatás és témavezetői konzultáció VII.	5 kr	VIII.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Kutatás és témavezetői konzultáció VIII.	5kr	VIII.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Publikálás IV.	10 kr	VIII.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Egyéb tudományos tevékenység IV.	5kr	VIII.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
Disszertációs fejezetek védeése	10 kr	VIII.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy

A kutatási terv terjedelme minimum 5000, maximum 20 000 karakter. A kutatási terv elkészítésekor kérjük, hogy az alábbi sémát kövessék:

A KUTATÁSI TERV VÁZLATA

Név:

A kutatás címe:

Program: Nevelésszociológia/Oktatástörténet

Témavezető (amennyiben már választott témavezetőt):

I. A tervezett kutatással kapcsolatos szakirodalom rövid bemutatása

II. A kutatási téma megjelölése

III. A kutatás céljának meghatározása

IV. A hipotézisek/kutatási kérdések ismertetése

V. A kutatás módszerei

VI. Eddigi eredmények (amennyiben a kutatást már elkezdte), a kutatás várható eredményei

VII. A kutatás ütemezése

VIII. Bibliográfia (min. 20 tételes)

**Az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskolában
az egyéni felkészülő jelentkezők komplex vizsgára bocsátásának követelményei:**

Magasszintű, a neveléstudomány területén végzett korábbi kutatási tevékenység;

Az OTNDI által a védésre bocsátáshoz minimálisan meghatározott publikációs feltételek 50 %-ának a teljesítése;

A korábbi publikációs tevékenység mtmt.hu adatbázisában történt rögzítése;

A neveléstudományi tárgyú kutatások min. 20000, max. 40.000 n terjedelemben történt összefoglalása. (L. a 8. sz. mellékletet!)

**Az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskolában
a komplex vizsgával belépők számára automatikusan elfogadott kreditek:**

KURZUS KÓDJA	TANTÁRGY CÍME	KREDI T ÉRTÉ K	FÉLÉ V SZÁM A	KÖTELEZŐSÉG/ VÁLASZTHATÓS ÁG	KÖVETELMÉ NY
OKTK 0101	A neveléstudomány rendszere	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTK 0102	Nevelésszociológi a	5kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTK01 03	Nevelés- és művelődéstörténet	5kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTK 0104	A pedagógiai kutatás módszerei	5kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTO 0101	Neveléstörténeti kutatószermináriu m I.	5kr	II.	kötelező (oktatástörténet programon lévőknek)	gyakorlati jegy
OKTN 0101	Nevelésszociológi ai kutatószermináriu m I.	5kr	II.	kötelező (nevelésszociológia programon lévőknek)	gyakorlati jegy
OKTK 0105	Kutatás, publikálás I.	5kr	II.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
OKTK 0201	Pszichológia a neveléstudomány ban	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTK 0202	Romológia a társadalomtudomá nyi diskurzusokban	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTK 0203	Pedagógiai elméletek története, nevelésfilozófia	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTK 0204	Pedagógiai információforráso k	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTO 0201	Neveléstörténeti kutatószermináriu m II.	5 kr	II.	kötelező (oktatástörténet programon lévőknek)	gyakorlati jegy
OKTN 0201	Nevelésszociológi ai kutatószermináriu m II.	5 kr	II.	kötelező (nevelésszociológia programon lévőknek)	gyakorlati jegy

OKTK 0205	Kutatás, publikálás II.	5 kr	II.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
OKTK 0301	Az oktatáspolitikai és oktatás-gazdaságtan alapkérdései, rendszere	5 kr	III.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTK 0302	A társadalmi esélykülönbségek nevelés- és oktatásszociológiai alapjai	5kr	III.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTK 0303	A neveléstudomány szaknyelve	5kr	III.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTO 0301	Neveléstörténeti kutatószeminárium III.	5kr	III.	kötelező (oktatástörténet programon lévőeknek)	gyakorlati jegy
OKTN 0301	Nevelésszociológiai kutatószeminárium III.	5kr	III.	kötelező (nevelésszociológia programon lévőeknek)	gyakorlati jegy
OKTK 0304	Kutatás, publikálás III.	5kr	III.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
OKTK 0501	Oktatási tevékenység	5 kr	III.	kötelezően választható	gyakorlati jegy
OKTK 0502	Publikálás, kutatás	5 kr	III.	kötelezően választható	gyakorlati jegy
OKTK 0401	Összehasonlító neveléstudomány	5 kr	IV.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTK 0402	A pedagógia problémátörténeti alapjai	5kr	IV.	kötelező (mindenkinek)	kollokvium
OKTO 0401	Neveléstörténeti kutatószeminárium IV.	5kr	IV.	kötelező (oktatástörténet programon lévőeknek)	gyakorlati jegy
OKTN04 01	Nevelésszociológiai kutatószeminárium IV.	5kr	IV.	kötelező (nevelésszociológia programon lévőeknek)	gyakorlati jegy
OKTK04 03	Kutatás, publikálás IV.	10 kr	IV.	kötelező (mindenkinek)	gyakorlati jegy
OKTK05 03	Oktatási tevékenység II.	5 kr	IV.	kötelezően választható	gyakorlati jegy
OKTK 0504	Publikálás, kutatás II.	5 kr	IV.	kötelezően választható	gyakorlati jegy

**A fokozatszerzés követelményei
az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskolában:**

A PhD értekezésre és tézislevelezetire vonatkozó formai, terjedelmi és egyéb elvárások:

https://nevtudphd.pte.hu/sites/nevtudphd.pte.hu/files/oldal_mo/disszertacio_leadasanak_kovetelmenyei_1.pdf

A doktori értekezés leadásának követelményei

A doktori értekezés a jelölt célkitűzéseit, új tudományos eredményeit, szakirodalmi ismereteit, kutatási módszereit bemutató, összefoglaló jellegű munka. Az értekezés végén kérjük minden esetben összefoglalni egy külön oldalon a kutatás új tudományos eredményeit (rezümé), megjelölve ehhez kapcsolódóan 5 kulcsszót magyar és angol nyelven. Az értekezést magyar vagy angol nyelven kell megírni, a védés nyelve a magyar.

Formai követelmények

Az értekezés fő szövegének terjedelme min.120 oldal, és lehetőleg ne haladja meg a 180 oldalt. A terjedelemben nem számít bele a tartalomjegyzék, az irodalomjegyzék, a szöveggözlés, a köszönetnyilvánítás és az ábrák, illusztrációk, rajzok vagy egyéb szemléltető anyagok (mellékletek, függelék), valamint a rezümé.

Irányadó formai paraméterek (a terjedelemtől fent megadott oldalszámok erre az esetre vonatkoznak): Times New Roman betűtípus, 12 pontos betűméret, másfeles sorköz, 2,5 cm-es, a bal oldalon 3 cm-es margó, oldalszámozás az oldalak alján, folyamatos számozással. Ezeknek a formai paramétereknek a betartása nem kötelező, csupán iránymutatásként, segítségül szolgál. A disszertáció tudományos mű, azaz feltétlenül tartalmaz hivatkozásokat, bibliográfiát/irodalomjegyzéket. A hivatkozástechnika lehetőleg az adott tudományterület, szakterület bevett gyakorlatát kövesse, mintául véve valamely elismert, meghatározó szakmai folyóirat (pl.: Magyar Pedagógia, Educatio, Pedagógiatörténeti Szemle stb.) jegyzetelési szabályzatát. A doktori értekezésbelsőcímlapján a témavezető vagy a témavezetők nevét, a disszertáció nevét és a dolgozat címét egyértelműen fel kell tüntetni.

Az értekezéshez magyar és angol nyelvű, oldalszámozással, borítóval ellátott tézislevelezetet kell csatolni. Ennek utolsó oldalain fel kell tüntetni a disszertáció korábbi, a tématerülethez kapcsolódóan már megjelent vagy megjelenésre elfogadott műveinek pontos könyvészeti adatait.

Publikációs követelmények

A védés előtt a doktorjelöltnek minimálisan öt, saját tudományos eredményeket tartalmazó közleménnyel kell rendelkeznie. Ezek között lennie kell legalább egy-egy

a) idegen nyelvű/nemzetközi publikációnak

b) elismert hazai folyóiratban megjelent publikációnak. Ez utóbbi ponthoz kapcsolódóan a tudományterületenként elfogadható folyóiratok kiválasztásakor a Magyar Tudományos Akadémia tudományos bizottságainak elfogadott, és az MTA honlapján közzétett folyóiratok listáját tartjuk irányadónak: Az MTA II. Osztálya Pedagógiai Tudományos Bizottsága által elfogadott

folyóiratlisták elérhetők itt: <http://mta.hu/doktori-tanacs/a-ii-osztaly-doktori-kovetelmenyrendszere-105379>

A disszertáció szerkezetére vonatkozó előírások

https://nevtudphd.pte.hu/sites/nevtudphd.pte.hu/files/oldal_mo/szerkezet.pdf

SZIGORLATI TÉMAKÖRÖK (a régi képzéshez tartozóan)

A) témakörök: témakörönként 2 könyv választandó

B) témakörök: témakörönként 1 könyv és 1 tanulmány választandó

A) NEVELÉSTUDOMÁNY – ÁLTALÁNOS TÉMAKÖRÖK

1. Célok, értékek és normák a neveléstani rendszerekben és a nevelés gyakorlatában

Zrinszky László (2002): Neveléstudomány. Budapest: Műszaki Könyvkiadó

Brezinka, Wolfgang (1981): Grundbegriffe der Erziehungswissenschaft. München: Reinhaedt

Bábosik István (2000): A nevelés elmélete és gyakorlata. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó

2. A magyarországi tanárképzés intézmény- és politikatörténete

Németh András - Pukánszky Béla (2004): A pedagógia problémátörténete. Budapest: Gondolat Kiadó

Ladányi Andor (1999): Magyar felsőoktatás a 20. században. Budapest: Akadémia Kiadó

3. Az oktatáspolitikai kihívásai (gazdasági, társadalmi és demográfiai változások)

Lukács Péter – Nagy Péter Tibor (szerk.) (2004): Oktatáspolitikai válogatás a magyar szakirodalomból. Budapest: Felsőoktatási Kutatóintézet Új Mandátum Könyvek.

Kozma Tamás (2006): Az összehasonlító neveléstudomány alapjai. Budapest: Új Mandátum Kiadó

Forray R. Katalin - Hegedűs T. András (2003): Cigányok, iskola, oktatáspolitikai. Budapest: Új Mandátum Kiadó

4. A közoktatás és a felsőoktatás átalakulása

Coombs, Philip H. (1971): Az oktatás világviszonya. Budapest: Tankönyvkiadó

Kozma Tamás (2004): Kié az egyetem? Budapest: Új Mandátum Kiadó

5. A szakképzés és a felnőttoktatás átalakulása

Benedek András (2003): Változó szakképzés: a magyar szakképzés szerkezetének változásai a XX. század utolsó negyedében. Budapest: OKKER

Hrubos Ildikó (2002): Az ismeretlen szakképzés az akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzés kutatásának tanulságai. Budapest: Új Mandátum

Zrinszky László (2005): A felnőttképzés tudománya. Bevezetés az andragógiába. Budapest: OKKER

6. Tudományelméleti és történeti kérdések

Kozma Tamás - Sike Emese (szerk.) (1994). Pedagógiai informatika. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó

Husén, Torsten (1994): Az oktatás világproblémái. Budapest: Keraban Kiadó

Farkas János (1994): Perlekedő tudományelméletek. Budapest: Gondolat Kiadó, BME Szociológia Tanszék

B/1) SZIGORLATI TÉTELEK - NEVELÉSSZOCIOLÓGIA

1. Tér és társadalom. Települési, társadalmi és iskoláztatási egyenlőtlenségek

Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. Osiris 116-154, 201-232, 427-457.

Meleg Csilla (szerk.) (2003): Iskola és társadalom. Pécs: Dialóg Campus Kiadó

Gazsó Ferenc (2006): Társadalmi struktúra és iskolarendszer, in: Társadalmi metszetek (szerk. Kovács Imre), Napvilág Kiadó

Forray R. Katalin – Kozma Tamás (1991): Társadalmi tér és oktatási rendszer. Budapest: Akadémiai Kiadó pp. 207-224.

Forray R. Katalin – Kozma Tamás (1999): Az oktatáspolitikai regionális hatásai. In: Magyar Pedagógia 1999. 2. sz. pp. 123-139.

2. Az életminőség, az iskolázottság és a hátrányos helyzet összefüggései

Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. Osiris 116-154, 534-564, 566-597.

Tahin Tamás-Jeges Sára-Lampek Kinga (2000): Iskolai végzettség és egészségi állapot. In:

Demográfia, 1. 70-93.

Sidianus, J.–Pratto, F. (2005): A társadalmi dominancia. Osiris Könyvtár

Utasi Ágnes (2002): A bizalom hálój. Mikrotársadalmi kapcsolatok, szolidaritás. Budapest: Új Mandátum Kiadó

3. Az iskolarendszer változásának politikai üzenetei 1950-től napjainkig

Meleg Csilla (szerk.)(2003): Iskola és társadalom. Pécs: Dialóg Campus Kiadó, 21-41, 205-275, 289-327.

Jelentés a közoktatásról 2006 (2007), OKI

Nagy Péter Tibor (2002): Hajszalcsövek és nyomáscsoportok: Oktatáspolitikai a 19-20. századi Magyarországon. (Társadalom és oktatás; 19.) Budapest: Oktatókutató Intézet, Új Mandátum Kiadó

Dárdai Ágnes (2002): A tankönyvkutatás alapjai. Pécs: Dialóg Campus Kiadó

4. Az idő mint értelmezési keret és az iskola időszervezete

Meleg Csilla (2006): Az iskola időarcai. Pécs: Dialóg Campus Kiadó, 15-69, 179-191.

Eriksson, L.-Rice, J. M.-Goodin, R. E. (2007): Temporal Aspects of Life Satisfaction. *Social Indicators Research*, 80. 511-533.

Hartley, D. (2007): Organizational epistemology, education and social theory. *British Journal of Sociology of Education*, 28. 195-208.

5. A kisebbségi oktatáspolitikai paradigmái Európában

Forray R. Katalin – Hegedűs T. András (1999): A cigány gyermekek szocializációja. Budapest: Aula Kiadó

Kozma Tamás (2005): Kisebbségi oktatás Közép-Európában. Budapest: Új Mandátum Kiadó Interkulturalizmus/multikulturalizmus

6. A felsőoktatás funkcióváltásai és menedzsmentje

Barakonyi Károly (2004): Rendszerváltás a felsőoktatásban – Bologna folyamat, modernizáció. Budapest: Akadémiai Kiadó

Barakonyi Károly (2004): Egyetemi kormányzás és a tömegoktatás kari szervezete. *Vezetéstudomány*, 2004. október, 16-23. o.

Barakonyi Károly (2004): Egyetemi kormányzás. *Közgazdasági Szemle*, 2004. június, 584-599.

7. Az oktatási intézményhálózat fenntartása és finanszírozása a demográfiai folyamatok tükrében

Polónyi István – Timár János (2006): Oktatáspolitikai és demográfia. Kutatás közben. In: *Educatio* No. 274. 2006. Felsőoktatási Kutatóintézet. Budapest

Hoóz István (1992): Oktatási statisztika, Pécs: JPTE Továbbképző Intézet.

8. Nevelésszociológia és romológia

Forray R. Katalin – Hegedűs T. András (2003): Cigányok, iskola, oktatáspolitikai. Budapest: Oktatókutató Intézet – Új Mandátum Kiadó

Forray R. Katalin (szerk.) (2000): Romológia – Ciganológia. Pécs: Dialóg Campus Kiadó

Pálmáné Orsós Anna (2006): A magyarországi beás nyelv oktatási és nyelvtervezési kérdései. In: KB 120 – A titkos kötet. Nyelvészeti tanulmányok Bánréti Zoltán és Komlósy András tiszteletére szerk. Kálmán László. MTA Nyelvtudományi Intézet Tinta Könyvkiadó, Budapest. (67-86 p)

Bartha Csilla (szerk) (2007) Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében. Nemzeti Tankönyvkiadó.

B/2 SZIGORLATI TÉTELEK - ROMOLÓGIA

1. Kik is valójában a cigányok?

Törzsök Judit: *Kik az „igazi cigányok”?* In: Kovalcsik Katalin (szerk.): *Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből.* Tanítók Kiskönyvtára 9. ELTE – IFA – OM, Budapest, 2002. 29—53.

Szuhay Péter: *A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája?* Panoráma, Budapest. 1999.

Ladányi János—Szelényi Iván: *Ki a cigány?* Kritika, 1997. december, vagy: Forray R. Katalin (szerk.): *Romológia – Ciganológia.* Dialóg Campus Kiadó, Budapest 2000.

Liégeois, Jan-Pierre: *Romák, cigányok, utazók*. Pont Kiadó, Budapest, 2002.
Binder Mátyás: *Roma nemzetépítés – történeti és kulturális antropológiai keresztmetszetben*. Eszmélet 77. sz. 2008 tavasz, 130-161.

2. A magyarországi cigány folklór, a cigány/roma képzőművészet és irodalom

Újváry Zoltán: *A cigányság néprajzi kutatásának néhány kérdéséről*. In. Bódi Zsuzsanna (szerk.): *Cigány néprajzi tanulmányok 2. Az I. Nemzetközi Cigány Néprajzi, Történeti, Nyelvészeti és Kulturális Konferencia előadásai*. Magyar Néprajzi Társaság. Mikszáth Kiadó, Salgótarján, 1994. 32—38.

Bari Károly: *Cigány folklór. Amaro Drom 2000/ 7-8*.

Görög-Karady Veronika: *Éva gyermekei és az egyenlőtlenség eredete. Mesék, teremtéstörténetek etnopszichológiai elemzése*. L'Harmattan, Budapest, 2007.

Kovalcsik Katalin 2000. „*Ami a dalban van, az a cigány beszéd.*” *Egy erdélyi oláh-cigány közösség nyelvi ideológiája*. In. Forray R. Katalin (szerk.): *Romológia-ciganológia*. Dialóg-Campus Kiadó, Budapest-Pécs.

Beck Zoltán: *A lehetséges cigány irodalom*. PTE BTK Romológiai Tanszék, Gypsy Studies – Cigány Tanulmányok, Pécs, 2003

Beck Zoltán: *Cigány/roma irodalom Magyarországon*. In: Forray R. Katalin (szerk.): *Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz*. PTE BTK, Pécs, 2006

Junghaus Tímea: *Kapunyitás, A roma kortárs művészet Magyarországon*. In: *Közös tér, Common Space, Az etnikai kisebbség és a kulturális identitás kérdése a Kárpát-medence művészetében*. Ernst Múzeum, 2006.

3. A magyarországi cigány nyelvek; szociolingvisztikai szempontú kutatások.

Réger Zita: *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció, nyelvi hátrány*. Soros Alapítvány, MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest, 2002.

Szalai Andrea: *Szociolingvisztikai szempontok a magyarországi cigánykutatásokban*. In. Forray R. Katalin: *Romológia-Ciganológia*. Dialóg Campus kiadó, Budapest-Pécs, 2000. 165-183.

Pálmáné Orsós Anna: *A magyarországi cigányok nyelvi csoportjai*. In. Bódi Zsuzsanna (szerk.) *Cigány néprajzi tanulmányok 6*. Budapest.

Cigány nyelvek nemzetközi szemináriuma. Pécs, 2001. október 25-26. Konferenciakötet. PTE BTK Romológiai Tanszék, Gypsy Studies – Cigány Tanulmányok 6. 2004.

Bartha Csilla: *A kétnyelvűség alapkérdései*. Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. 1999.

Pap Mária – Szépe György (szerk.) *Társadalom és nyelv*. Gondolat, Bp. 1975.

Pálmáné Orsós Anna: *A magyarországi beás nyelv oktatási és nyelvtervezési kérdései*. In: KB 120 – *A titkos kötet. Nyelvészeti tanulmányok Bánréti Zoltán és Komlós András tiszteletére szerk. Kálmán László*. MTA Nyelvtudományi Intézet Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2006. 67-86.

Bartha Csilla (szerk.): *Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 2007

4. Kisebbségpolitika és kisebbségi oktatáspolitikai Magyarországon

Györi Szabó Róbert: *Kisebbségpolitikai rendszerváltás Magyarországon*. Osiris. Bp. 1998.

Tájékoztató a „Nemzeti és etnikai kisebbségi jogok érvényesülése a felsőoktatásban” című jelentésről (Részlet a kisebbségi ombudsman 2001-es beszámolójából). RomNet, 2002. szeptember 3.

Cserti Csapó Tibor: *Kisebbségpolitika – kisebbségvédelmi alapismeretek*. In. Forray R. Katalin (szerk.): *Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz*. PTE BTK, Pécs, 2006. 17—37.

Kozma Tamás: *Kisebbségi oktatás Közép-Európában*. Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2005.

Forray R. Katalin – Mohácsi Viktória: *Esélyek és Korlátok*. PTE BTK Romológia Tanszék, Gypsy Studies-Cigány Tanulmányok, 2002.

Nagy Pál: „*Kicsinségemben elszakattam*”. Educatio, 1999/2.

5. Szociológiai és kulturális antropológiai kutatások a cigányság körében

Kemény István-Janky Béla-Lengyel Gabriella: *A magyarországi cigányság 1971-2003*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2004.

Diósi Ágnes: *Szemtől szemben a magyarországi cigánysággal*. Pont Kiadó, Budapest, 2002.

Stewart, M.S. *Daltestvérek. Az oláh-cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon*. T-Twins Kiadó, MTA Szociológiai Intézet, Max Weber Alapítvány, Budapest, 1994.

Szuhay Péter: Foglalkozási és megélhetési stratégiák a magyarországi cigányok körében. In: *A cigányok Magyarországon*. MTA. Bp. 1999.

Havas Gábor: *A magyarországi romákról*. Szociológiai Szemle 1995/5. 3-20.

Neményi Mária: *Serdülő roma gyerekek indentitás-stratégiái*. Educatio 2007/tavaszi

Forray R. Katalin-Hegedűs T. András: *A cigány etnikum újjászületőben*. Akadémiai, Bp. 1991.

Prónai Csaba: *A kulturális antropológiai cigánykutatások rövid története*. In: Forray R. Katalin (szerk.): *Romológia-Ciganológia*. Dialóg Campus, 2000. 53-72.

Prónai Csaba (szerk.): *Cigányok Európában I-II-III*. Új Mandátum, Bp

Okely, Judith: *Szimbolikus határok*. Café Babel 1991/1. 37-54.

6. Romológia és nevelésszociológia

Forray R. Katalin: *Romológia és nevelésszociológia*. In: Bárdossy Ildikó - Forray R. Katalin – Kéri Katalin (szerk.): *Tananyagok a pedagógia szakos alapképzéshez*. Bölcsész konzorcium, PTE, HEFOP Iroda, 2006. 171-190.

Kertesi Gábor—Kézdí Gábor: *Cigány tanulók az általános iskolában. Helyzetfelmérés és egy cigány oktatási koncepció vázlata*. In: *Cigányok és iskola*. Educatio Kiadó, Budapest, 1996.

Forray R. Katalin—Hegedűs T. András: *Cigány gyermekek szocializációja* Aula Kiadó, Bp. 1998. 7—141.

Forray R. Katalin—Hegedűs T. András: *Cigányok, iskola, oktatáspolitikai*. Társadalom és oktatás 23. Oktatókutató Intézet. Új Mandátum Kiadó, Budapest. 2003.

Nahalka István: *A roma gyerekek iskolai nevelése*. http://www.mtaki.hu/tanulmanyok/nahalka_istvan/nahalka_istvan_a_roma_gyerekek_iskolai_nevelese

7. Multikulturális társadalom, inkluzív nevelés

Forray R. Katalin, Cs. Czachesz Erzsébet és Lesznyák Márta: *Multikulturális társadalom – interkulturális nevelés*. In: Báthory Zoltán és Falus Iván (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*. Osiris, Budapest, 2001. 111-125.

Kozma Tamás: *Etnocentrizmus*. Educatio 1993/2.

Varga Aranka: *Multikulturalizmus – inkluzív oktatási rendszer*. In: Forray R. Katalin (szerk.): *Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz*. PTE BTK, Pécs, 2006.

Banks, J. A.: *Nevelés és kulturális sokszínűség az Egyesült Államokban*. In: Cs. Czachesz Erzsébet (szerk.): *Multikulturális nevelés*. Mozaik, Szeged, 1998. 135-148.

Czachesz Erzsébet: *A multikulturális neveléstől az interjukturális pedagógiáig*. Iskolakultúra, 2007. július

B/3) SZIGORLATI TÉTELEK - OKTATÁSTÖRTÉNET

1. A neveléstörténet-írás története, irányzatai, hazai művelői és eredményei.

Neveléstörténet és neveléstörténet-írás. (Szerk.: Balogh László, 1996) Budapest, OPKM.

Kéri Katalin (1997): *Mi a neveléstörténet?* JPTE, Pécs. Márkus Gábor – Mészáros István – Gazda István (szerk., 1985): *Magyar neveléstörténeti irodalom 1800-1944*. Könyvértékesítő Vállalat, Budapest.

2. A magyar nevelés- és oktatástörténet főbb 19-20. századi forrásai.

Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2006): *Neveléstörténet. Szöveggyűjtemény*. Osiris Kiadó, Budapest.

Jáki László (1993): *A magyar neveléstudomány forrásai*. OPKM, Budapest.

Kéri Katalin (2001) *Bevezetés a neveléstörténeti kutatások módszertanába*. Műszaki, Budapest.

3. A pedagógiai problémátörténet csomópontjai, kutatásuk eddigi főbb eredményei.

Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat, Budapest.

Gáspár László – Kelemen Elemér: *Neveléstörténet problémátörténeti alapon*. Okker, Budapest, é. n.

Pukánszky Béla (2001): *A gyermekkor története*. Műszaki, Budapest.

4. A hazai oktatásügy 19. századig terjedő történetének fő mozzanatai (európai kitekintéssel).

Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2005): *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris, Budapest.

Mészáros István (1981): *Az iskolaügy története Magyarországon 996-1777*. Akadémiai,

Budapest.

Mészáros István (1996): *A magyar iskolatörténet kronológiája 996-1996*. Tankönyvkiadó, Budapest.

Ratio Educationis (ford., jegyz.: Mészáros István) Akadémiai, Bp., 1981.

Fehér Katalin (1999): *A felvilágosodás pedagógiai eszméi Magyarországon*. Eötvös József Kiadó, Budapest.

5. Nevelés és oktatás a 19. századi Európában és Magyarországon.

Bényei Miklós (1994): *Oktatáspolitikai törekvések a reformkori Magyarországon*. Csokonai K., Debrecen.

Fináczy Ernő (1934): *Neveléstudományok a XIX. században*. Budapest.

Mann Miklós (1993): *Kultúrpolitikusok a dualizmus korában*. OPKM, Budapest.

Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2005): *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris, Budapest.

Nagy Péter Tibor (2000): *Járszalag és aréna: egyház és állam az oktatáspolitikai erőterében a 19. és 20. századi Magyarországon*. Új Mandátum Kiadó, Budapest.

6. Nevelés és oktatás a 20. századi Európában és Magyarországon.

Buzás László (1989): *A reformpedagógia hatása a hazai nevelésre és oktatásra*. Tankönyvkiadó, Budapest.

Klebsberg Kunó emlékezete (szerk.: Zombori István) Szeged, 1992.

Kovács Éva – Pöcze Gábor (1988): *Az állami iskolamonopólium kialakulása Magyarországon*. Neveléstörténeti Füzetek 9. sz. OPKM, Budapest.

Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2005): *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris, Budapest.

Nagy Péter Tibor (2000): *Járszalag és aréna: egyház és állam az oktatáspolitikai erőterében a 19. és 20. századi Magyarországon*. Új Mandátum Kiadó, Budapest.

Németh András – Skiera, E. (1999): *A reformpedagógia és az iskola reformja*. Budapest.

Pukánszky Béla – Zsolnai Anikó (szerk., 1998): *Pedagógiák az ezredfordulón*. Eötvös J. Kiadó, Budapest.

Előkészületek a komplex vizsgához

Segédlet a komplex vizsga disszertációs részének bemutatásához „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola

1. A komplex vizsga témakörök „disszertációs rész”-ben leírtak struktúrájában mutassa be kutatásai előrehaladását, eddigi eredményeit, fejtse ki a disszertáció egyes részeit.
2. Minden egyes pontra reagáljon, ne maradjon ki semelyik szempont sem. (A leírás terjedelme, az egyes alfejezetek tartalmi kibontása természetesen lehet eltérő, a kutatás jelenlegi állásától függően.)
3. A terjedelem min. 20.000, max. 40.000 karakter legyen. (12-es betűméret, 1,5 sortáv, Times New Roman betűtípus.)
4. A bemutatás terjedelmébe nem tartozik bele a bibliográfia/felhasznált irodalom, illetve a mellékletekbe kerülő képek, táblázatok, grafikonok, forrásszövegek sem.
5. A bibliográfia/felhasznált irodalom min. 50 tételből álljon, melynek legalább 30%-a legyen idegennyelvű.
6. Csatoljon egy olyan jegyzéket a bemutatásához, melyben összegzi, hogy doktori kutatásaihoz kapcsolódóan, azok részeredményeiről a komplex vizsga napjáig milyen saját publikációi jelentek meg/állnak megjelenés alatt, illetve hogy milyen előadásokat tartott szakmai rendezvényeken, tudományos konferenciákon. (Ez a publikációs jegyzék akár az mtmt.hu felületéről is nyomtatható.)
7. A disszertációs rész bemutatásáról készített összegzés legkésőbb-ig megküldendő a témavezető(k) részére, aki(k) azt röviden véleményezi(k), és a kb. 1 oldalas véleményt a Doktori Iskolának megküldik. /A témavezetőket erről a feladatukról a Doktori Iskola értesíti./

A disszertációs rész bemutatásáról készített összegzés legkésőbb adott év június 13-ig 1 nyomtatott példányban elküldendő a Doktori Iskola postai címére is

(7624 Pécs Ifjúság útja 6. B épület 101-es iroda), valamint elektronikus változatban a Doktori Iskola e-mail címére (pte.otdi@gmail.com).

**A komplex vizsga leírása, témakörei és irodalma
a doktori képzést 2016/2017-ben vagy később megkezdők számára**

I.

A KOMPLEX VIZSGA LEÍRÁSA

A komplex **vizsgára bocsátás feltétele** a doktori képzés „képzési és kutatási szakaszában” (az első négy félévben) legalább 90 kredit, ezen belül valamennyi, a doktori iskola képzési tervében előírt „képzési kredit” (mely a tantárgyi követelmények teljesítésével gyűjthető össze) megszerzése. (Ez alól kivételt képez a doktori fokozatszerzésre egyénileg felkészülő hallgató, akinek hallgatói jogviszonya a komplex vizsgára történő jelentkezéssel és annak elfogadásával jön létre.) A komplex vizsgát nyilvánosan, bizottság előtt kell letenni.

A bizottság legalább három tagból áll. A bizottsági tagok legalább egyharmada nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban a doktori iskolát működtető intézménnyel. A bizottság elnöke egyetemi tanár, kutatóprofesszor, habilitált egyetemi docens, habilitált főiskolai tanár, professor emeritus, vagy a Magyar Tudományos Akadémia doktora címmel rendelkező oktató, kutató lehet. A bizottság valamennyi tagjának tudományos fokozattal kell rendelkeznie. A bizottságnak nem lehet tagja a vizsgázó doktorandusz témavezetője.

A komplex vizsga két részből áll:

Elméleti rész: amely során a doktorandusz a vonatkozó tudományág szakirodalmában való tájékozottságáról, aktuális elméleti és módszertani ismereteiről ad számot, **legalább két témakörből:** általános neveléstudományi (A) és program-specifikus (nevelésszociológiai (B/1) vagy oktatástörténeti (B/2)) témakörökből.

Disszertációs rész (C): amely során a jelölt a tudományos előre haladásáról számol be. Továbbá a vizsgázó szóban ad számot szakirodalmi ismereteiről, beszámol kutatási eredményeiről, ismerteti a doktori képzés második szakaszára vonatkozó kutatási tervét, valamint a disszertáció elkészítésének és az eredmények publikálásának ütemezését.

II.

ELMÉLETI RÉSZ I.

A) NEVELÉSTUDOMÁNY – ÁLTALÁNOS TÉMAKÖRÖK

1. A neveléstudomány fejlődéstörténete, rendszere és paradigmái

Irodalom:

Ballér Endre (1992): Folyamatosság a magyar neveléstudományban. *Magyar Pedagógia* 2. 107-118.

Halász Gábor (2013): Az oktatáskutatás globális trendjei. *Neveléstudomány: Oktatáskutatás Innováció*, 1.1.64-90.

Kozma Tamás: Pedagógiánk paradigmái. In: Csapó Benő – Vidákovich Tibor (szerk., 2001): *Neveléstudomány az ezredfordulón*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 23-38.

Németh András (2002): *A magyar neveléstudomány fejlődéstörténete: Nemzetközi tudományfejlődési és recepciós hatások, egyetemi tudománnyá válás, középiskolai tanárképzés*. Osiris, Budapest.

Németh András – Bíró Zsuzsanna Hanna (szerk., 2009.): *A magyar neveléstudomány a XX. század második felében*. Gondolat Kiadó, Budapest.

Németh András – Pukánszky Béla (1997): Paradigmatikus irányzatok a magyar neveléstudomány fejlődéstörténetében. *Magyar Pedagógia*, 3-4. sz. 303-317.

2. A magyar nevelés- és művelődéstörténet 19–20. századi csomópontjai

Irodalom:

Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2005): *Neveléstörténet. Bevezetés a*

pedagógia és az iskoláztatás történetébe. Osiris, Budapest.

Mészáros István (1981): *Az iskolaügy története Magyarországon 996-1777*. Akadémiai, Budapest.

Mészáros István (1996): *A magyar iskolatörténet kronológiája 996-1996*. Tankönyvkiadó, Budapest.

Mann Miklós (1993): *Kultúrpolitikusok a dualizmus korában*. OPKM, Budapest.

Nagy Péter Tibor (2000): *Járszalag és aréna: egyház és állam az oktatáspolitikai erőterében a 20. századi Magyarországon*. Új Mandátum Kiadó, Budapest.

Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest. 399-457.

Németh András – Skiera, E. (1999): *A reformpedagógia és az iskola reformja*. Budapest.

Pukánszky Béla – Zsolnai Anikó (szerk., 1998): *Pedagógiák az ezredfordulón*. Eötvös J. Kiadó, Budapest.

3. Az oktatás és nevelésszociológia kutatási fókuszai

Irodalom:

Giddens, Anthony (2008): Szociológia, Osiris, Budapest. 541-561.

Lawton, Denis (2003): Társadalmi osztály és az iskoláztatás esélye. In: Meleg Csilla (szerk.): *Iskola és Társadalom. Szöveggyűjtemény*. Dialóg Campus, Budapest-Pécs. 91-95.

Andorka Rudolf (1997): Bevezetés a szociológiába, Osiris, Budapest. 220-223. - 378-401.

Bigazzi Sára (2015): Tudás és kontextus: a szociális reprezentáció elmélete. In: Varga Aranka (szerk., 2015): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 49-79.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Boreczky Ágnes (2015): Családkutatások nevelésszociológiai nézőpontból. In: Varga Aranka (szerk., 2015): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 103-137.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Huszár Ágnes (2015): A nyelvi szocializáció és az iskola. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 273-295.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Kozma Tamás (2015): Az oktatási rendszer szociológiája. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 79-103.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Meleg Csilla (2015): Nevelésszociológiai problémakörök és nézőpontok. In: Varga Aranka (szerk., 2015): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 19-49.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Pusztai Gabriella (2015): Tőkeelméletek az oktatáskutatásban. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 137-161.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

4. Az oktatáspolitikai alapkérdései. Gazdasági, társadalmi, demográfiai jellemzők és változások

Irodalom:

Forray R. Katalin – Hegedűs T. András (2003): *Cigányok, iskola, oktatáspolitikai*. Új Mandátum Kiadó, Budapest. 128-174.

Halász Gábor: Az oktatáspolitikai két évtizede Magyarországon: 1990-2010.

http://halaszg.ofi.hu/download/Policy_kotet.pdf

Kozma Tamás (2006): *Az összehasonlító neveléstudomány alapjai*. Új Mandátum Kiadó,

Budapest.

Lannert Judit (2015): A PISA adatok használata és értelmezése a módszertani kritikák tükrében. *Educatio*, 2015/2.18–29.

5. Tér és társadalom. Települési, társadalmi és iskoláztatási egyenlőtlenségek

Irodalom:

Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. Osiris, Budapest. 116-154, 201-232, 427-457.
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_a_szociologiaba/ch01.html

Fehérvári Anikó (2015): Társadalmi mobilitás és az iskola In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 183-211.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Forray R. Katalin – Kozma Tamás (1999): Az oktatáspolitikai regionális hatásai. In: *Magyar Pedagógia* 1999/2. 123-139.

Gazsó Ferenc (2006): Társadalmi struktúra és iskolarendszer. In: *Társadalmi metszetek* (szerk. Kovács Imre), Napvilág Kiadó, Budapest. 207-227.

Cserti Csapó Tibor (2015): A cigány csoportok helyzete a modern társadalomban – szociológiai megközelítések és azok problematikája. In: Orsós Anna (szerk.) *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs. 49-79.

<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>

Nahalka István (2003): Az oktatás társadalmi meghatározottságának értelmezési keretei. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 37-54.

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

6. A formális nevelés szociológiája

Irodalom:

Forray R. Katalin – Hegedűs T. András (2003): Cigányok, iskola, oktatáspolitikai. Új Mandátum-Oktatókutató Intézet, Budapest, 293p.

Kozma Tamás (1997): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 85-122., 259-334., 405-421.

Szabó László Tamás (2003): A rejtett tanterv. In: Meleg Csilla (szerk., 2003): *Iskola és Társadalom. Szöveggyűjtemény*. Dialóg Campus, Budapest-Pécs. 120-129.

Török Balázs- Szekszárdi Júlia- Máyer József (2011): Az iskolák belső világa. In: Balázs Éva - Kocsis Mihály - Vágó Irén (szerk., 2011): *Jelentés a magyar közoktatásról 2010*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 273-293.

Sági Matild – Varga Júlia (2011): Pedagógusok. In: Balázs Éva - Kocsis Mihály - Vágó Irén (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról 2010*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 295-322.

ELMÉLETI RÉSZ II.

B/1) PROGRAMSPECIFIKUS TÉMAKÖRÖK – NEVELÉSSZOCIOLÓGIA

1. Multikulturalitás, inklúzió és egyenlőség a társadalomban és a nevelésben

Irodalom:

Banks, J. A. (1998): Nevelés és kulturális sokszínűség az Egyesült Államokban. In: Cs. Czachesz Erzsébet (szerk.): *Multikulturális nevelés. Mozaik*, Szeged. 135-148.

Cserti Csapó Tibor, Orsós Anna (2013): A mélyszegénységben élők és a cigányok/romák, In: Szerk.: Varga Aranka *Esélyegyenlőség a mai Magyarországon*. Pécs: Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, pp. 99-120.

Forray R. Katalin, Cs. Czachesz Erzsébet és Lesznyák Márta: Multikulturális társadalom – interkulturális nevelés. In: Báthory Zoltán és Falus Iván (szerk., 2001): Tanulmányok a neveléstudomány köréből. Osiris, Budapest. 111-125.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Kozma Tamás (1993): Etnocentrizmus. *Educatio* 2. (195-210)

Varga Aranka (2015) Esélyegyenlőség és inklúzió az iskolában. In: Varga Aranka (szerk., 2015): A nevelésszociológia alapjai. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 241-273.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Varga Aranka (2015): Az inklúzió szemlélete és gyakorlata. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs. 7-86.

2. A kisebbségi oktatáspolitikai paradigmái Európában és Magyarországon

Irodalom:

Cserti Csapó Tibor (2006): Kisebbségpolitika – kisebbségvédelmi alapismeretek. In: Forray R. Katalin (szerk.): *Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz*. PTE BTK, Pécs. 17-37.

Cserti Csapó Tibor (2000): A nemzetközi kisebbségvédelem alapkérdései. In: Forray R. Katalin (szerk.): *Romológia – Ciganológia*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest – Pécs, 25-42.

Fórika László – Török Tamás – Magicz András (2015) A nemzetiségi jogok rendszere.(2015) In: Orsós Anna (szerk.) *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs. 271-310.

<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>

Győri Szabó Róbert (1998): Kisebbségpolitikai rendszerváltás Magyarországon. Osiris. Budapest. 468p 152-173.

Kozma Tamás (2005): *Kisebbségi oktatás Közép-Európában*. Új Mandátum Kiadó, Budapest.

<http://mek.oszk.hu/09700/09746/>

Pálmáiné Orsós Anna – Forray R. Katalin (2010): Hátrányos helyzetű vagy kulturális kisebbség - cigány programok. In: *Educatio*. 75-87.

3. A hazai cigányság oktatásszociológiai megközelítése

Irodalom:

Havas Gábor (1995): A magyarországi romákról. *Szociológiai Szemle* 5. sz. 3-20.

Havas Gábor-Kemény István-Liskó Ilona Cigány gyerekek az általános iskolákban.(2001): Oktatókutató Intézet, Budapest 68 p.

<http://mek.oszk.hu/09500/09513/09513.pdf>

Kemény István- Janky Béla- Lengyel Gabriella (2004):A magyarországi cigányság, 1971-2003. Gondolat –MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet Budapest http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_542_02_A_magyarorszag_i_cigan_ysag/ch01.html

Kertesi Gábor- Kézdi Gábor (2009): Általános iskolai szegregáció Magyarországon az ezredforduló után. *Közgazdasági Szemle*, LVI. évf., 2009. november (959–1000. o.)

http://epa.oszk.hu/00000/00017/00164/pdf/1_kertesi-kezdi.pdf

Pálmáiné Orsós Anna – Forray R. Katalin (2010): Hátrányos helyzetű vagy kulturális kisebbség - cigány programok. In: *Educatio*. 75-87. Zolnay János (2015) A roma diákok esélyei a közoktatásban In: Orsós Anna (szerk.): *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs. 249-270.

<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>

4. Szocializáció és nyelvi szocializáció

Irodalom:

Bernstein, B. (1975): Nyelvi szocializáció és oktathatóság. In: Pap-Szépe (szerk.): *Társadalom és Nyelv. Szociolingvisztikai írások*. Gondolat, Budapest. 393-435.

Forray R. Katalin- Hegedűs T. András: *Cigány gyerekek szocializációja*. Aula, Budapest, 1998. 28-33.

Mollenhauer, Klaus (2003): Szocializáció és iskolai eredmény. In: Meleg Csilla (szerk.): *Iskola és Társadalom*. Szöveggyűjtemény. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 95-109.

Réger Zita (1990): *Utak a nyelvhez*. Akadémia Kiadó, Budapest.

Szalai Andrea (2015): A cigány kisebbség nyelvei: szociolingvisztikai aspektusok. In: Orsós Anna (szerk.): *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs. 117-150.

<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>

5. Az életminőség, az iskolázottság és a hátrányos helyzet összefüggései

Irodalom:

Andorka Rudolf (2006): *Bevezetés a szociológiába*. Osiris, Budapest. 534-564, 566-597.

Pusztai Gabriella (2009) *A társadalmi tőke és az iskola*. Új Mandátum Kiadó, Oktatás és Társadalom, Budapest. 10-56.

Sidianus, J.-Pratto, F. (2005): *A társadalmi dominancia*. Osiris, Budapest. (A témához kapcsolódó fejezetek.)

Meleg Csilla (2009): Időorientációk és esélykülönbségek. In Pusztai Gabriella – Rébay Magdolna (szerk.): *Kié az oktatáskutatás? Tanulmányok Kozma Tamás 70. születésnapjára*. Csokonai Kiadó, Debrecen. 32-46.

Híves Tamás (2015): A hátrányos helyzet területi aspektusai. In: *Kudarccok és megoldások. Iskolai hátrányok, lemorzsolódás, problémakezelés*. Szerk.: Fehérvári Anikó – Tomasz Gábor. OFI, Budapest. 13-31.

Fehérvári Anikó (2015): A hátrányos helyzetű tanulók oktatásának változása, 2006–2014. In: *Kudarccok és megoldások. Iskolai hátrányok, lemorzsolódás, problémakezelés*. Szerk.: Fehérvári Anikó – Tomasz Gábor. OFI, Budapest. 31-52.

Lannert Judit (2015): Hatékonyság, eredményesség és méltányosság a közoktatásban. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 295-321.

<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

B/2) PROGRAMSPECIFIKUS TÉMAKÖRÖK – NEVELÉS- ÉS OKTATÁSTÖRTÉNET

1. A neveléstörténet-írás története, irányzatai, hazai művelői és eredményei

Irodalom:

Balogh László (szerk., 1996): *Neveléstörténet és neveléstörténet-írás*. OPKM, Budapest.

Bíró Zsuzsanna Hanna – Pap K. Tünde (szerk.): *Posztmodern kihívások a pedagógiatörténet-írásban*. Gondolat, Budapest.

Kéri Katalin (1997): *Mi a neveléstörténet?* JPTE, Pécs.

<http://www.mek.oszk.hu/01800/01886/>

Kéri Katalin (2015): *Adatok és művek a nem nyugati kultúrák neveléstörténetének kutatásáról*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, Pécs.

<http://mek.oszk.hu/15500/15542/>

Márkus Gábor – Mészáros István – Gazda István (szerk., 1985): *Magyar neveléstörténeti irodalom 1800-1944*. Könyvtérképesítő Vállalat, Budapest.

Németh András: A neveléstörténet főbb irányzatai, hazai kutatási eredményei. In: Vörös Katalin (szerk., 2015): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs. 12-20. (PTE Pedagógusképzési Tankönyvtár) <http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/>

Nagy Péter Tibor (2013): Elitszociológia és neveléstörténet-írás. *Neveléstudomány: Oktatás –*

2. A magyar nevelés- és oktatástörténet 19-20. századi forrástípusai és a forráskutatás főbb módszerei

Irodalom:

Endrődy-Nagy Orsolya (2017): A gyermekkor-történeti ikonográfia kutatási irányai és lehetőségei. *Gyermeknevelés*, 5. 1. sz. 110–122.

http://gyermeknevel.es.tok.elte.hu/17_1_szam/pub/endrody_nagy_2.html

Jáki László (1993): *A magyar neveléstudomány forrásai*. OPKM, Budapest.

Kéri Katalin (2001): *Bevezetés a neveléstörténeti kutatások módszertanába*. Műszaki, Budapest.

Kéri Katalin (2015): A neveléstörténet forrásai. In: Vörös Katalin (szerk.): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.

http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/a_nevelstortnet_forrsai.html

Pukánszky Béla (szerk., 2008): *A neveléstörténet-írás új útjai*. Gondolat Kiadó, Budapest.

Hegedűs Judit, Németh András, Szabó Zoltán András (szerk., 2013): *Pedagógiai historiográfia: Új elméleti megközelítések, metodológiai eljárások*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Szabolcs Éva (2013): Mikrotörténelem és pedagógiatörténet-írás. *Neveléstudomány: Oktatás – Kutatás – Innováció*. 3. 60-65.

<http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/2013/10/mikrotortenelem-es-pedagogiatortenet/>

Szabolcs Éva (1999): *Tartalomelemzés a gyermekkép történeti kutatásában*. *Gyermekkép Magyarországon 1867-1890*. Tankönyvkiadó, Budapest.

3. A pedagógiai problémátörténet csomópontjai, kutatásuk eddigi főbb eredményei I. A gyermekkor-történet kutatása

Irodalom:

Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest. 241-259.

Pukánszky Béla (2001): *A gyermekkor története*. Műszaki, Budapest.

Pukánszky Béla (szerk., 2003.): *Két évszázad gyermekei – A tizenkilencedik-huszedik század gyermekkorának története*. Eötvös József Kiadó, Budapest.

Kéri Katalin (2013): Okos asszony nem marad gyermek nélkül: Anyai szerep, gyermeknevelés a 17-19. századi Magyarországon. In: Bús Imre (szerk.): *Tanulmányok a gyermekkultúráról*. PTE IGYK Gyermekkultúra Kutatócsoport, Szekszárd, 25-55.

<https://kerikatalin.wordpress.com/2013/07/23/okos-asszony-nem-marad-gyermek-nelkul-anyai-szerep-gyermeknevel-es-a-17-19-szazadi-magyarorszag-on/>

Szabolcs Éva (2011): *Gyermekekből tanuló. Az iskolás gyermek konstruálása 1868-1906*. Gondolat Kiadó, Budapest.

Szabolcs Éva (szerk., 2009): *Ifjúkorok, gyermekvilágok I-II*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.

4. A pedagógiai problémátörténet csomópontjai, kutatásuk eddigi főbb eredményei II. A lánynevelés és női művelődés története

Irodalom:

Kéri Katalin (2015): *Női élet, lánynevelés az újkorban*. Gondolat Kiadó, Budapest.

Kéri Katalin (2010): *Hölgyek napernyővel*. Pro Pannonia, Pécs. (A mű vonatkozó részei.)

Kéri Katalin (2013): Tendenciák és eredmények a nőnevelés-történet nemzetközi kutatásában. *Neveléstudomány: Oktatás – Kutatás – Innováció*. 3. 22-39.

<http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/2013/10/tendenciak-es-eredmenyek-a-nonevelestortenet-nemzetkozi-kutatasaban/>

Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest. 331-399.

Pukánszky Béla (2006): *A nőnevelés évezredei*. Gondolat Kiadó, Budapest.

Pálmai Dóra – Vörös Katalin – Takács Zsuzsanna (2015): Vázlat a magyar intézményes leánynevelés fejlődéséről. In: Vörös Katalin (szerk.): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/vzlat_a_magyar_intzmnyes_lenynevelsrl.html

5. A pedagógiai problémátörténet csomópontjai, kutatásuk eddigi főbb eredményei III. Tankönyvek, taneszközök a nevelés történetében. A tankönyvkutatás alapjai

Irodalom:

Fischerné Dárdai Ágnes: *A tankönyvkutatás alapjai*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest; Pécs, 2002.
Fischerné Dárdai Ágnes, Márhoffer Nikolett, Molnár-Kovács Zsófia, Szűcs-Rusznak Karolina (2015): Tankönyvek, taneszközök a nevelés történetében. Comeniustól a kísérleti tankönyvekig. In: Vörös Katalin (szerk.): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.
http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/tanknyvek_taneszkzok_a_nevels_trtnetben_comeniustl_a_ksrleti_tanknyv.html

Mészáros István (1989): *A tankönyvkiadás története Magyarországon*. Tankönyvkiadó, Budapest – Dabas.

Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat, Budapest.

6. A pedagógiai problémátörténet csomópontjai, kutatásuk eddigi főbb eredményei IV. A hazai pedagógusképzés és tanári professzió története. Az oktatási-nevelési módszerek történeti változásai. Az iskolai tér (épület, berendezés, eszközök) történeti változása

Irodalom:

Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest. 457-527.

Németh András (2002): *A magyar neveléstudomány fejlődéstörténete: Nemzetközi tudományfejlődési és recepciós hatások, egyetemi tudománnyá válás, középiskolai tanárképzés*. Osiris, Budapest.

Németh András (2015): Az iskolai tér, iskolaépítészet. A tanterem és berendezésének története. In: *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Szerk.: Vörös Katalin PTE, Pécs.

http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/az_iskolai_tr_iskolaptszet.html

Németh András (2012): *Magyar pedagógusképzés és pedagógus szakmai tudásformák I. 1775–1945: nemzeti fejlődési trendek, nemzetközi recepciós hatások*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Németh András (2015): A pedagógusképzés és pedagógusszerep története. A pedagógus szakma kialakulása és differenciálódása; a pedagógusokkal szemben megfogalmazott elvárások a történelem során. In: Vörös Katalin (szerk.): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.

http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/a_pedagguskpzs_s_pedaggusszerep_trtnete.html

http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/a_pedagguskpzs_s_pedaggusszerep_trtnete.html

Baska Gabriella, Nagy Mária, Szabolcs Éva (2001): *Magyar tanító, 1901*. Iskolakultúra Könyvek, Pécs.

[http://www.iskolakultura.hu/ikultura-](http://www.iskolakultura.hu/ikultura-folyoirat/documents/books/Magyar%20tan%EDt%F3,%201901.pdf)

[folyoirat/documents/books/Magyar%20tan%EDt%F3,%201901.pdf](http://www.iskolakultura.hu/ikultura-folyoirat/documents/books/Magyar%20tan%EDt%F3,%201901.pdf)

III. C. DISSZERTÁCIÓS RÉSZ

Cél: a tudományos előrehaladás bizonyítása az alábbi tematika mentén

1. A disszertáció témájának bemutatása
 - a. A téma tudomány-rendszertani helye
 - b. A téma relevanciája
 - c. A téma aktualitása
 - d. A disszertáció munkacímének/alcímének értelmezése (kronológiai, topográfiai, logikai, terminológiai stb. szempontok)
2. A kutatási probléma bemutatása
 - a. Kutatási kérdések
 - b. Hipotézisek
3. A téma szakirodalmi előzményeinek áttekintése
 - a. A hazai és nemzetközi szakirodalom bemutatása
 - b. A szakirodalom kritikai elemzésének legfontosabb megállapításai
 - c. Szakirodalmi lista
 - i. idegen nyelvű szakirodalmi források
4. A kutatás módszertani apparátusának bemutatása
 - a. A módszertani előzmények, eljárások bemutatása
 - b. A saját módszertani apparátus bemutatása
 - i. A kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerek bemutatása
 - ii. A mintavételi eljárás bemutatása
 - iii. A módszertani nehézségek/sikerek bemutatása
 - c. Források, forráskritika
5. A disszertáció szerkezete
 - a. A disszertáció fejezeteinek, alfejezeteinek bemutatása
 - b. A fejezetek arányainak számbavétele
 - c. Mellékletek (képek, ábrák, grafikonok, szövegek)
6. A disszertáció eredményei
 - a. A disszertáció várható tudományos eredményeinek számbavétele
 - b. A kutatás eredményeinek közlése (konferenciák, szakmai rendezvények, tanulmányok, folyóiratok, tanulmánykötetek)
7. A kutatás ütemezése